

ΜΗΝΥΜΑ

τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Πρός τόν Ὁρθόδοξο λαό καί κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως

Ἕμνοῦμε καί δοξολογοῦμε τόν Θεό τῶν «οἰκτιρῶν καί πάσης παρακλήσεως», διότι μᾶς ἀξίωσε νά συνέλθουμε τήν ἐβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς (18-26 Ἰουνίου 2016) στήν Κρήτη, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί ὁ μαθητής του Τίτος κήρυξαν τό Εὐαγγέλιο στά πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Εὐχαριστοῦμε τόν ἐν Τριάδι Θεό, διότι εὐδόκησε νά περατώσουμε μέ ὁμοψυχία τίς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας, τήν ὁποία συγκάλεσε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, μέ τήν ὁμόφωνη γνώμη τῶν Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθώντας πιστά τό παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καί τῶν θεοφόρων Πατέρων μελετήσαμε καί πάλιν τό Εὐαγγέλιο τῆς ἐλευθερίας «ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε» (Γαλ. 5:1). Θεμέλιο τῶν θεολογικῶν μας ἀναζητήσεων ὑπῆρξε ἡ βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν ζεῖ γιά τόν ἑαυτό της. Μεταδίδει τή μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος καί τῆς ἀληθείας καί προσφέρει σέ ὅλη τήν οἰκουμένη τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη, τήν δικαιοσύνη, τήν καταλλαγή, τήν δύναμη τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος.

1) Βασική προτεραιότητα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου ὑπῆρξε ἡ διακήρυξη τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Στηριγμένη στή θεία Εὐχαριστία καί τήν Ἀποστολική Διαδοχή τῶν Ἐπισκόπων, ἡ ὑφισταμένη ἐνότητα εἶναι ἀνάγκη νά ἐνισχύεται καί νά φέρνει νέους καρπούς. Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι Θεανθρώπινη κοινωνία, πρόγευση καί βίωση τῶν Ἐσχάτων ἐντός τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὡς μία διαρκῆς Πεντηκοστή εἶναι ἀσίγαστη προφητική φωνή, παρουσία καί μαρτυρία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Πιστή στήν ὁμόφωνη Ἀποστολική Παράδοση καί μυστηριακή ἐμπειρία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τήν αὐθεντική συνέχεια τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁμολογεῖται στό Σύμβολο τῆς Πίστεως καί ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τή διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας βιώνει τό μυστήριο τῆς θείας Οἰκονομίας στή μυστηριακή της ζωή μέ ἐπίκεντρο τή θεία Εὐχαριστία.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκφράζει τήν ἐνότητα καί καθολικότητά της ἐν Συ-

νόδω. Ἡ **συνοδικότητα** διαπνέει τὴν ὀργάνωση, τὸν τρόπο πού λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις καὶ καθορίζεται ἡ πορεία της. Οἱ Ὁρθόδοξες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες δὲν ἀποτελοῦν συνομοσπονδία Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Κάθε τοπικὴ Ἐκκλησία, προσφέρουσα τὴν θεία Εὐχαριστία, εἶναι ἡ ἐν τόπῳ παρουσία καὶ φανέρωση τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξο Διασπορά στίς διάφορες χῶρες τῆς ὑψηλίου, ἀπεφασίσθη νά συνεχισθεῖ ἡ λειτουργία Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων μέχρι τὴν ἐφαρμογὴ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας. Αὐτὲς ἀπαρτίζονται ἀπὸ τοὺς κανονικοὺς ἐπισκόπους, πού ὀρίζονται ἀπὸ τὴν κάθε Αὐτοκέφαλο Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νά ὑπάγονται σ' αὐτήν. Ἡ συνεπὴς λειτουργία τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐγγυᾶται τὸν σεβασμὸ τῆς Ὁρθοδόξου ἀρχῆς τῆς συνοδικότητος.

Κατὰ τίς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἐτονίσθη ἡ σημασία τῶν Συνάξεων τῶν Προκαθημένων πού ἔχουν πραγματοποιηθεῖ καὶ διατυπώθηκε ἡ πρόταση ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος νά καταστῆ Θεσμός, ἐπαναλαμβανόμενος ἀνά ἑπταετία ἢ δεκαετία.

2) Μετέχοντες στὴ Θεία Εὐχαριστία καὶ δεόμενοι ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης ὀφείλουμε νά συνεχίσουμε τὴ λειτουργία μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία καὶ νά δίδουμε τὴ **μαρτυρία τῆς πίστεως** πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν, συμφώνως πρὸς τὴ σαφὴ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς Ἀναλήψεώς Του: «καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἰερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1:8). Ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ στίς σύγχρονες ἐκκοσμικευμένες κοινωνίες καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ἐκείνων πού ἀκόμη δὲν ἔχουν γνωρίσει τὸν Χριστὸ ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτο χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

3) Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνταποκρινομένη στό χρέος νά μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀποστολικὴ τῆς πίστη, ἀποδίδει μεγάλη σημασία στὸν **διάλογο** κυρίως μέ τοὺς ἑτεροδόξους Χριστιανούς. Μέ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος γνωρίζει ἀκριβέστερα τὴ γνησιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τὴν ἀξία τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, τὴ λειτουργικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων. Οἱ διάλογοι πού διεξάγει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμὸ σὲ ζητήματα πίστεως.

4) Οἱ ἐκρήξεις φονταμενταλισμοῦ πού παρατηροῦνται στοὺς κόλπους διαφόρων θρησκευτῶν ἀποτελοῦν ἔκφραση νοσηρῆς θρησκευτικότητος. Ὁ νηφάλιος **διαθρησκευτικὸς διάλογος** συμβάλλει σημαντικὰ στὴν προώθηση τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς καταλλαγῆς. Τὸ λάδι τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος πρέπει νά χρησιμοποιεῖται γιὰ νά ἐπουλῶνει πληγές καὶ ὄχι γιὰ νά ἀναζωπυρῶνει τὴ φωτιά τῶν πολεμικῶν συρράξεων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καταδικάζει ἀπειροφράστως τὴν ἐπέκταση τῆς πολεμικῆς βίας, τοὺς διωγμούς, τὴν ἐκδίωξη καὶ δολοφονία μελῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, τὸν ἐξαναγκασμὸ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς θρη-

σκευτικῆς πίστεως, τὴν ἐμπορία προσφύγων, τὶς ἀπαγωγές, τὰ βασανιστήρια, τὶς εἰδεχθεῖς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τὴν καταστροφή ναῶν, θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ μνημείων πολιτισμοῦ. Ὅπως ἰδιαίτερος ἐκφράζει τὴν ἀγωνία τῆς γιὰ τὴν κατάσταση τῶν Χριστιανῶν καὶ ὅλων τῶν διωκομένων μειονοτήτων στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ ἀλλαγῶν. Ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὴν παγκόσμια κοινότητα γιὰ τὴν προστασία τῶν γηγενῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, καθὼς καὶ ὅλων τῶν πληθυσμῶν τῆς περιοχῆς, πού ἔχουν ἀπαράβατο δικαίωμα νὰ παραμείνουν στὴν πατρίδα τους ὡς ἰσότιμοι πολίτες. Ἡ Σύνοδος μας καλεῖ ὅλους τοὺς ἐμπλεκόμενους νὰ καταβάλουν χωρὶς καθυστέρηση συστηματικὲς προσπάθειες γιὰ τὴν κατάπαυση τῶν πολεμικῶν συρράξεων στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ ὅπου ἐξακολουθοῦν οἱ πολεμικὲς συγκρούσεις, καὶ τὸν ἐπαναπατρισμό τῶν ἐκδιωχθέντων.

Ὅπως ἰδιαίτερος ἀπευθύνουμε ἔκκληση στοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης στὶς χῶρες προελεύσεως τῶν προσφύγων. Προτρέπουμε τὶς πολιτικὲς ἀρχές, τοὺς πολίτες καὶ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς στὶς χῶρες πού καταφεύγουν οἱ ἐξουθενωμένοι πρόσφυγες, νὰ συνεχίσουν νὰ προσφέρουν ἀπὸ τὸ περισσεύμα καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τῶν δυνατοτήτων τους.

5) Ἡ σύγχρονη ἐκκοσμίκευση ἐπιδιώκει τὴν αὐτονομία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Χριστό καὶ τὴν πνευματικὴ ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία ταυτίζει αὐθαιρέτως μὲ τὸν συντηρητισμό. Ὁ Δυτικὸς ὁμως πολιτισμὸς φέρει ἀνεξίτηλη τὴ σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπιπλέον, ἡ Ἐκκλησία ἀναδεικνύει τὴ σωτηριώδη σημασία τοῦ Θεοανθρώπου καὶ τοῦ Σώματός Του, ὡς τόπο καὶ τρόπο τῆς ζωῆς ἐν ἐλευθερίᾳ.

6) Στὴ σύγχρονη προσέγγιση τοῦ γάμου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν ἀκατάλυτη ἀγαπητικὴ σχέση ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς «μυστήριον μέγα ... εἰς Χριστόν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Ὅμοίως ἀποκαλεῖ «ἐκκλησίαν μικράν» τὴν οἰκογένεια, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὸν γάμο καὶ ἀποτελεῖ τὴ μόνη ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν.

Ἡ Ἐκκλησία διαρκῶς τονίζει τὴν ἀξία τῆς **ἐγκρατείας**. Ἡ χριστιανικὴ ἄσκηση διαφέρει ριζικά ἀπὸ οἰονδήποτε δυαρχικὸ ἄσκητισμό, ὁ ὁποῖος ἀποκόπτει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὸν συνάνθρωπο. Ἀντιθέτως, τὸν συνδέει μὲ τὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐγκράτεια δὲν ἀφορᾷ μόνο στὸν μοναχικὸ βίον. Τὸ ἀσκητικὸ ἦθος εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς σὲ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς.

* *

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος ἐκτὸς τῶν συγκεκριμένων θεμάτων γιὰ τὰ ὁποῖα ἀποφάσισε, ἐπισημαίνει ἐπιγραμματικὰ καὶ τὰ ἐξῆς ὄντολογικὰ καὶ καίρια σύγχρονα ζητήματα:

7) Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποφεύγει τὴν κηδεμονία τῆς ἐπιστημονικῆς

ἀναζητήσεως καὶ δὲν λαμβάνει θέση πάνω σέ κάθε ἐπιστημονικό ἐρώτημα. Εὐχαριστεῖ τόν Θεό πού δωρίζει στούς ἐπιστήμονες τό χάρισμα νά ἀποκαλύπτουν ἄγνωστες πτυχές τῆς θείας Δημιουργίας. Ἡ σύγχρονη **ἀνάπτυξη τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν** καί τῆς τεχνολογίας ἐπιφέρει ριζικές ἀλλαγές στή ζωή μας. Προσφέρει σημαντικές εὐεργεσίες, ὅπως εἶναι ἡ διευκόλυνση τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἡ ἀντιμετώπιση σοβαρῶν ἀσθενειῶν, ἡ εὐχερέστερη ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἔρευνα τοῦ διαστήματος κ.λπ. Παρ' ὅλα αὐτά, ἔχει καί ποικίλες ἀρνητικές ἐπιπτώσεις, ὅπως εἶναι ἡ χειραγώγηση τῆς ἐλευθερίας, ἡ σταδιακή ἀπώλεια πολυτίμων παραδόσεων, ἡ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀμφισβήτηση τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Ἡ ἐπιστημονική γνώση, ὅσο κι ἂν ἐξελισσεται μέ ταχύτατους ρυθμούς, δὲν κινητοποιεῖ τήν βούληση τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε δίνει ἀπάντηση στά σοβαρά ἠθικά καί ὑπαρξιακά προβλήματα, στήν ἀναζήτηση γιά τό νόημα τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου. Αὐτά ἀπαιτοῦν πνευματική προσέγγιση, τήν ὁποία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιχειρεῖ μέ τήν Βιοηθική πού βασίζεται στήν χριστιανική ἠθική καί στήν πατερική διδασκαλία. Ταυτόχρονα μέ τόν σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπισημαίνει τούς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι ὑποκρύπτονται σέ ὀρισμένα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα καί τονίζει τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου καί τόν θεῖο του προορισμό.

8) Ἡ σημερινή **οἰκολογική κρίση** εἶναι προφανές ὅτι ὀφείλεται σέ πνευματικά καί ἠθικά αἷτια. Οἱ ρίζες τῆς συνδέονται μέ τήν πλεονεξία, τήν ἀπληστία καί τόν ἐγωισμό, πού ὀδηγοῦν στήν ἀλόγιστη χρήση τῶν φυσικῶν πόρων, τήν ἐπιβάρυνση τῆς ἀτμόσφαιρας μέ ζημιογόνους ρύπους καί στό φαινόμενο τοῦ θερμοκηπίου. Ἡ χριστιανική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἀπαιτεῖ μετάνοια γιά τίς καταχρήσεις, ἐγκράτεια καί ἀσκητικό ἦθος, πού ἀποτελοῦν ἀντίδοτο στήν ὑπερκατανάλωση, συγχρόνως δέ, καλλιέργεια στόν ἄνθρωπο τῆς συνειδήσεως ὅτι εἶναι «οἰκονόμος», καί ὄχι κάτοχος τῆς δημιουργίας. Δέν παύει νά τονίζει ὅτι καί οἱ μελλοντικές γενεές ἔχουν δικαίωμα πάνω στά φυσικά ἀγαθά, πού μᾶς ἐμπιστεύθηκε ὁ Δημιουργός. Γι' αὐτό τό λόγο καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει ἐνεργῶς στίς διάφορες διεθνεῖς οἰκολογικές προσπάθειες. Ὁρίσε δέ τήν 1η Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρα προσευχῆς γιά τήν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

9) Ἀπέναντι στήν ἰσοπεδωτική καί ἀπρόσωπη ὁμογενοποίηση, ἡ ὁποία προωθείται μέ ποικίλους τρόπους, ἡ Ὁρθοδοξία διακηρύττει τόν **σεβασμό στήν ἰδιοπροσωπία** ἀνθρώπων καί λαῶν. Ἀντιτίθεται στήν αὐτονόμηση τῆς οἰκονομίας ἀπό τίς βασικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου καί στήν μετατροπή τῆς σέ αὐτοσκοπό. Ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν συνδέεται μόνο μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἢ μέ τήν πρόοδο τῆς οἰκονομίας εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀξιών.

10) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἀναμειγνύεται στήν **πολιτική**. Ὁ λόγος τῆς παραμένει διακριτός ἀλλά καί προφητικός, ὡς ὀφειλετική παρέμβαση ὑπέρ τοῦ ἀνθρώπου. Τά ἀνθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στό κέντρο τῆς πολι-

τικῆς ὡς ἀπάντηση στίς σύγχρονες κοινωνικές καί πολιτικές κρίσεις καί ἀνατροπές, ἀποβλέποντας στήν προστασία τοῦ πολίτη ἀπό τήν αὐθαιρεσία τοῦ κράτους. Ἡ Ἐκκλησία μας προσθέτει ἐπίσης τίς ὑποχρεώσεις καί εὐθύνες τῶν πολιτῶν καί τήν ἀνάγκη συνεχοῦς αὐτοκριτικῆς πολιτικῶν καί πολιτῶν πρός οὐσιαστική βελτίωση τῆς κοινωνίας. Καί κυρίως τονίζει, ὅτι τό ὀρθόδοξο **δέον** περί ἀνθρώπου ὑπερβαίνει τόν ὀρίζοντα τῶν καθιερωμένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὅτι «μείζων πάντων» εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅπως τήν ἀποκάλυψε ὁ Χριστός καί τήν βίωσαν ὅσοι πιστά Τόν ἀκολούθησαν. Ἐπιμένει ἀκόμη ὅτι θεμελιῶδες δικαίωμα εἶναι καί ἡ προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, δηλαδή τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς πίστεως, τῆς λατρείας καί ὄλων τῶν ἀτομικῶν καί συλλογικῶν ἐκφράσεων αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ δικαιώματος κάθε πιστοῦ καί κάθε θρησκευτικῆς κοινότητος νά τελοῦν ἐλεύθερα ἀπό κάθε κρατική παρέμβαση τά θρησκευτικά τους καθήκοντα, ὡς καί τό δικαίωμα τῆς δημόσιας διδασκαλίας τῆς θρησκείας.

11) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπευθύνεται **στούς νέους**, οἱ ὅποιοι ἀναζητοῦν πληρότητα ζωῆς γεμάτη ἐλευθερία, δικαιοσύνη, δημιουργία ἀλλά καί ἀγάπη. Τούς καλεῖ νά συνδεθοῦν συνειδητά μέ τήν Ἐκκλησία Ἐκείνου πού εἶναι ἡ Ἀλήθεια καί ἡ Ζωή. Νά προσέλθουν προσφέροντας στό ἐκκλησιαστικό σῶμα τή ζωτικότητα, τίς ἀνησυχίες, τούς προβληματισμούς καί τίς προσδοκίες τους. Οἱ νέοι δέν ἀποτελοῦν ἀπλῶς τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά τό δυναμικό καί δημιουργικό παρόν ἐπί τοπικοῦ καί οἰκουμενικοῦ ἐπιπέδου.

12) Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος **ἄνοιξε τόν ὀρίζοντά μας** στή σύγχρονη πολύμορφη οἰκουμένη. Τόνισε τήν εὐθύνη μας μέσα στόν χῶρο καί τόν χρόνο, πάντοτε μέ προοπτική τήν αἰωνιότητα. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διατηρώντας ἀλώβητο τόν Μυστηριακό καί Σωτηριολογικό της χαρακτήρα, εἶναι εὐαίσθητη στόν πόνο, στίς ἀγωνίες καί στήν κραυγή γιά δικαιοσύνη καί εἰρήνη τῶν λαῶν. Εὐαγγελίζεται *«ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τό σωτήριον αὐτοῦ· ἀναγγέλουσα ἐν τοῖς ἔθνεσι τήν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τά θαυμάσια αὐτοῦ»* (Ψαλμ. 95).

Ἄς δεηθοῦμε *«ὁ Θεός πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τήν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας, αὐτός καταρτίσει ἡμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει· αὐτῷ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν»* (Α΄ Πέτρο. 5:10,11).

**† Ὁ Ἑλβετίας Ἱερεμίας,
ἐπί κεφαλῆς τῆς Πανορθόδοξου Γραμματείας
τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῆς Συνόδου**

ΕΠΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΓΥΝΟΔΟΥ

Άριθμ. Πρωτ. 4129
Διευκ. 1847

Αθήνησι 6-9-2016

Πρός
Τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τάς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

**Θέμα: «Τέλεση πρωινῆς προσευχῆς στίς σχολικῆς μονάδες τῆς
Ἐπικράτειας»**

Μέ τήν εὐκαιρία ἐνάρξεως τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους καί κατόπιν καί πολλῶν σχετικῶν ἐρωτημάτων γονέων μαθητῶν, ἐπιθυμοῦμε διά τῆς παρούσης νά διευκρινίσουμε ὀρισμένα οὐσιώδη ζητήματα σχετικῶς πρός τήν τέλεση τῆς πρωινῆς προσευχῆς στά σχολεῖα:

1. Ἡ ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό ἔχει σπουδαία ἀξιακή, παιδαγωγική καί ψυχολογική ἐπιρροή στή διαμόρφωση τῶν νέων. Φυσικά, ἡ ἀνάπτυξη τῆς πνευματικῆς καί παιδαγωγικῆς ἀξίας τῆς κοινῆς προσευχῆς μέσα στά σχολεῖα προϋποθέτει ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν προσήλωση, κοσμιότητα καί αἴσθημα τοῦ ἀνήκειν σέ μία κοινότητα, κατά τήν πρωινῆ συγκέντρωσή τους πρὶν τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων. Γιά τόν λόγο αὐτό, καλό θά εἶναι ὁ διευθυντής καί οἱ ἐκπαιδευτικοί τῶν σχολείων νά φροντίζουν γιά τίς συνθῆκες, μέσα ἀπό τίς ὁποῖες ἡ κοινὴ προσευχή θά ἔχει ὠφέλιμο ἀποτέλεσμα στήν ψυχική προετοιμασία καί ἐνδυνάμωση τῶν μαθητῶν.

2. Ἡ κοινὴ προσευχή τῶν μαθητῶν πρέπει νά εἶναι σύντομη καί νά βασιζέται σέ ἐκκλησιαστικά κείμενα.

3. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καλεῖ, παρακαλεῖ καί προσεύχεται στόν Θεό νά ἐνδυναμώσει ὅλα τά μέλη τῆς σχολικῆς κοινότητος (καθηγητές, δασκάλους, μαθητές, διοικητικό προσωπικό, γονεῖς), ἰδιαίτερα δέ τήν ἡγεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, γιά νά συμβάλουν μέ ὅλες τίς δυνάμεις τους, ὥστε τό ἑλληνικό σχολεῖο νά ἀποτελέσει ἀντίβαρο ποιτικῆς ἐκπαιδεύσεως, συνολικῆς μορφώσεως, ἐνδυναμώσεως καί αισιοδοξίας στήν πολύπλευρη κρίση πού ταλανίζει τόν λαό μας. Μέσα στίς σχολικῆς τάξεις προετοιμάζεται ἡ αὐριανή μας πατρίδα, φωτεινότερη, μέ ἐπίγνωση τῆς ἱστορίας καί τῶν ἀξιῶν τῆς παραδόσεώς μας, μέ ἐτοιμότητα νά διαλεχθεῖ μέ τήν σύγχρονη πραγματικότητα, χωρὶς νά χάσει τήν ταυτότητά της. Γιά τόν

λόγο αυτό, καλοῦμε τήν ἑλληνική κοινωνία νά στηρίξει μέ κάθε τρόπο τόν ἐκπαιδευτικό κάθε βαθμίδας, θεωρώντας τό ἔργο του ἐθνική ἐπένδυση μεγίστης σημασίας. Στό ἔργο αυτό, ἡ Ἐκκλησία τάσσεται ἀρωγός, ἔτοιμη πάντοτε νά συμβάλει στήν πνευματική καλλιέργεια τῶν μαθητῶν καί στήν ὑποστήριξη τῶν ἀναγκῶν τους.

5. Σχετικά μέ δημοσιεύματα στά ὁποῖα ἀναφέρεται ὅτι καταργεῖται ἡ προσευχή στά σχολεῖα, διευκρινίζεται ὅτι ἡ πρωινή προσευχή προβλέπεται στό ἄρθρο 13 παρ. 5 ἐδάφιο α΄ τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 201/1998 (ΦΕΚ Α΄ 161/1998), στή διάταξη τοῦ ὁποῖου ρητά παραπέμπει ἡ τελευταία Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Ἑρευνας καί Θρησκευμάτων (ὑπ΄ ἀριθμ. πρωτ. 139808/Δ1/31.8.2016), μέ τή σαφή διατύπωση τῆς σελ. 8 κατά τήν ὁποία: «Τέλος ἐφαρμόζονται οἱ προβλέψεις τοῦ Π.Δ. 201/98 (ΦΕΚ 161, τ.Α΄), ἄρθρο 13, παρ. 5, ἐδάφιο α΄ καί β΄ καί παρ. 10, ἐδάφιο δ΄».

Εἰδικότερα, κατά τό ἄρθρο 13 παρ. 5 ἐδάφιο α΄ τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 201/1998 προβλέπεται ὅτι: «*α. Πρὶν ἀπό τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων πραγματοποιεῖται κοινή προσευχή τῶν μαθητῶν καί τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ στό προαύλιο τοῦ σχολείου μέ εὐθύνη τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού ἐφημερεύουν...*».

Ἐν τέλει, προτρεπόνται οἱ Σεβασμιότατοι Μητροπολίτες νά ἐνεργήσουν κατά τήν ἔμφρονα ποιμαντική κρίση τους πρὸς ἐνημέρωση τοῦ κάθε ἀρμοδίου καί κάθε ἐνδιαφερομένου περὶ τῶν ἀνωτέρω ἰσχυουσῶν διατάξεων τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 201/98, μέ τό ὁποῖο κατοχυρώνεται νομοθετικά ἡ πρωινή προσευχή καί παρέχονται λεπτομερεῖς ὁδηγίες γιά τήν διευκόλυνση τῆς πραγματοποιήσεώς της ὑποχρεωτικά.

*Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Μεθώνης Κλήμης*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι

Ἀριθμ. Πρωτ. 3616
Διεκπ. 1612

Ἀθήνησι 1η Αὐγούστου 2016

Πρός
Τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμον
Εἰς Θεσσαλονίκην

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Μετά θλίψεως πληροφορηθέντες τήν εισβολήν καί τας πράξεις βίας ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱεραῦς Μητροπόλεως, ἐκφράζομεν τῇ ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι τήν ὀλόθυμον συμπαράστασιν καί συμπάθειαν ἡμῶν.

Ἐκθύμως καταδικάζοντες τήν ἀσεβῆ καί ἄνανδρον ταύτην ἐνέργειαν καί φρονοῦντες ὅτι στοχεύει σύσσωμον τήν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, «*Θεός ὢν εἰρήνης καί Πατήρ οἰκτιρωῶν*», παράσχη ὑμῖν τε καί τοῖς κληρικοῖς καί λαϊκοῖς συνεργάταις ὑμῶν δαφιλή τήν ἐξ ὕψους δύναμιν καί κραταιάν τήν ἐνίσχυσιν διά τήν εἰρηνικήν καί ἀπερίσπαστον ἐν Χριστῷ πορείαν ὑμῶν.

Ἐπί δέ τούτοις, ὅλως συμπαριστάμενοι ὑμῖν ἐπί ταύτῃ τῇ θλιβερᾷ ἐπισυμβάσῃ ὑμῖν δοκιμασίᾳ, κατασπασζόμεθα τήν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ καί διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

*Ἄκριβές Ἀντίγραφον
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς*

† Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ

**ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΟΥ,
Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΜΑΣ,
Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ,
ΑΡΧΙΣΕ!**

Καλάβρυτα τῆ 1ῃ Αὐγούστου 2016

Ναί, εἶναι ἀλήθεια! Τώρα μᾶς καταδιώκουν μέσα στό σπίτι μας! Τό ἀκούσατε! Στή Θεσσαλονίκη χθές μία ομάδα ἀναρχικῶν Ἑλλήνων –παιδιῶν δηλ. τῆς ταλαίπωρης Ἑλλάδος– ὤρμησαν στόν ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, τό πρωῖ, δηλ. τήν ὥρα πού ἐτελεῖτο ἡ θεία Λειτουργία, καί τά ἔκαμαν «γυαλιά-καρφιά»!

Τό γεγονός αὐτό μᾶς ἔθλιψε βαθύτατα! Τώρα πιά εἴμαστε ἀπροστάτευτοι μέσα στό σπίτι μας. Ἡ Κυβέρνηση καί οἱ Ὑπουργοί τῆς φροντίζουν, καί πολύ μάλιστα, γιά τήν ἀσφάλεια καί τήν προστασία τῶν μεταναστῶν, ὄχι ὁμως ἡμῶν τῶν μονίμων κατοίκων, συγχρόνως δέ καί νομίμων πολιτῶν, τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ τόπου!

Γιά νά ἐκφράσουμε τήν λύπη μας ἀπεστείλαμε ἕνα μήνυμα συμπαθείας πρός τόν Παναγιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμον, τό ὁποῖον καί σᾶς γνωστοποιούμεν.

Ἀδελφοί μου, σηκωθῆτε ἀπό τόν καναπέ τῆς ραστώνης! Σκεφθῆτε στοχαστικά: Θά τοὺς ἀφήσουμε νά διαλύσουν τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας; Θά τοὺς ἀφήσουμε νά πολεμᾶνε τήν πίστη μας; Θά τοὺς ἀφήσουμε νά ἐπαναλάβουν, ὅ,τι ἔκαμαν στή Θεσσαλονίκη; Μήπως ἦλθε ἡ ὥρα νά ἀντισταθοῦμε; Νά ἀντισταθοῦμε νόμιμα μέν, ἀλλά καί δυναμικά; Ἡ ἀναρχία θέλει ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ. Ἄλλοιῶς ΔΕΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΑΙ!

Εἴμαστε ἔτοιμοι νά συγχωρήσουμε αὐτούς, πού μᾶς ἀδικοῦν ὡς ἄτομα! Ἀλλά δέν θά τοὺς ἐπιτρέψουμε νά βλάψουν τήν ἀμώμητη πίστη μας! Μήπως, λοιπόν, θά χρειαθοῦν κάποιοι Πρωτομάρτυρες, Μάρτυρες καί Μεγαλομάρτυρες, γιά νά ὑπερασπισθοῦν τόν Σωτήρα Χριστό; Σκεφθῆτε τό.

Στό Βοτανικό τῶν Ἀθηνῶν κάποιοι γενναῖοι ἀπόστρατοι Ἐφεδροὶ Ἀξιωματικοὶ ἄρχισαν ἤδη μία εἰρηνική Ἐπανάσταση! «**Η ΣΤΕΓΗ ΑΣΤΕΓΩΝ ΒΟΤΑΝΙΚΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΗ ΚΑΙ ΜΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ ΟΛΟΥΣ**», μᾶς ἔγραψε ἕνας πιστός Χριστιανός καί γενναῖος Ἑλληνας!

Καλάβρυτα, 2 Αὐγούστου 2016

† Ο ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΜΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΝ

Καλάβρυτα, 01.08.2016

Παναγιώτατε καί Ἀγαπητέ μοί ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Παρακαλῶ, δεχθῆτε τήν ἔκφρασιν τῆς συμπαθείας μου διά τήν χθεσινήν ἐγκληματικήν ἐνέργειαν μερικῶν ἀθέων –καί συγχρόνως ἀναρχικῶν– προσώπων, τά ὁποῖα ἐπετέθησαν ἐν ὥρᾳ τῆς θείας λατρείας εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Εὐχομαι καί προσεύχομαι, ἵνα ὁ Πανάγαθος Θεός συγχωρήσῃ εἰς αὐτούς τό διαπραχθέν ἐγκλημα καί νά τούς σώσῃ. Νά τούς δώσῃ μετάνοιαν καί ἐπιστροφήν πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς των.

Παναγιώτατε,

Αὐτά καί ἄλλα παρόμοια φαινόμενα θά εἶναι –δυστυχῶς– ἐφ’ ἐξῆς τά ἔργα ἀνευθύνων ἢ καί περιθωριακῶν προσώπων, ἅτινα ὅμως ἀρχισαν νά ἐμφανίζονται «διά πρώτην φοράν εἰς τήν Πατρίδα μας» ὅπως ὀρθῶς ὑπογραμμίσαιτε, ἐπί τῶν ἡμερῶν ἐνός ἀθέου Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων, τοῦ κ. Νίκ. Φίλη, ὁ ὁποῖος

1. ἔχει κηρύξει τόν πόλεμον:

- κατά τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν,
- κατά τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν Μαθητῶν,
- κατά τῆς προϋνῆς προσευχῆς εἰς τά δημόσια Σχολεῖα,

2. διατηρεῖ ὡς Συμβούλους του Πανεπιστημιακοῦ Καθηγητάς, οἱ ὁποῖοι –δυστυχῶς– χρησιμοποιοῦνται συγχρόνως καί ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

3. ἔχει ἀπαγορεύσει τήν παρουσίαν ἡμῶν τῶν Κληρικῶν εἰς τά Δημόσια Σχολεῖα!

Ἐς τόν χαίρωνται, λοιπόν, οἱ παράγοντες τοῦ ΣΥΡΙΖΑ, κυρίως ὅμως ὁ Πρωθυπουργός κ. Τσίπρας, ὁ Ὅποῖος, καθῶς θρυλεῖται, ἐπέστησε τήν προσοχήν τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Φίλη διά τοῦ ἐξῆς μηνύματός του: «**πρόσεχε, νά μή στενοχωρήσῃς προσωπικῶς τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον, διότι αὐτός εἶναι Φίλος μου!**»!

Καλό εἶναι αὐτό, κ. Τσίπρα, ἀλλά δέν φθάνει! Πάνω ἀπό τά πρόσωπα εἶναι ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός!

Μακάρι ὅλα αὐτά νά εἶναι ψέμματα!

Ὁλοψύχως Σᾶς εὐχομαι τήν παρά Κυρίου ἐνίσχυσιν καί προστασίαν καί καλόν Δεκαπενταύγουστον.

Ἐπί δέ τούτοις διατελῶ

Μετ’ ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν
† Ὁ Καθαβρύτων καί Αἰγιαθείας Ἀμβρόσιος

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἐν Νεαπόλει τῆ 3-8-2016

Πρὸς
τόν Παναγιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης
κ. Ἄνθιμον
Ἐνταῦθα

Παναγιώτατε,

Μέ βαθύτατη θλίψη καί συνοχή εἶδα τά συμβάντα εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ τήν παρελθοῦσα Κυριακήν. Μένω ἐνεὸς διὰ τά συμβαίνοντα καί συνεχιζόμενα ἔκτροπα πού λαμβάνουν πλέον καί θρησκευτικὴν χροιάν, καί τήν συνεχιζόμενῃ ἀκηδίαν ἀπὸ ὑπευθύνους καί μὴ. Ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Ρωμαίικη συμπρωτεύουσα τοῦ ἔθνους μας, ἔσαι χριστιανικὴ πρωτεύουσα τοῦ Βορείου Ἑλληνισμοῦ καί ὄχι μόνο, δέν εἶναι δυνατόν νά ὑφίσταται τέτοιες ἀνοίκειες συμπεριφορές. Θέλω νά πιστεύω, ὅτι ἄλλου ἤθους καί εἰδους ἀνάγκες ἦσαν, πρέπει νά ἦσαν, οἱ δράσαι.

Συμμετέχω, Παναγιώτατε, εἰς τὴν γνησίαν θλίψιν σας καί εὐχόμενος ὁ Θεὸς νά μὴ δώσῃ νά ἰδοῦμε καί ἄλλα παρόμοια συμβάντα, ἔτι δέ νά φωτίσῃ τούς πάντας μέ τόν φωτισμόν τῆς ὑπομονῆς καί συγχώρησης καί εὐχόμενος εἰς τὴν ἀγάπην σας ὑγείαν καί ἄνωθεν εὐλογίαν διατελῶ

*Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ
καί πολλῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης
† Ὁ Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως Βαρνάβας*

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Καλαμάτα 1^η Αὐγούστου 2016

Πρὸς
Τόν Παναγιώτατον
Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης
Κύριον Ἄνθιμον
Εἰς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Παναγιώτατε Ἅγιε Γέρον,

Μέ ἀφορμὴν τὰ ἀπαράδεκτα γεγονότα τῆς 31^{ης} Ἰουλίου ἐ.ἔ. τὰ ὁποῖα πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ ὁμάδες «ἀντιεξουσιασῶν» καί εἶχαν ὡς στόχο τόν Ὁρθόδοξο Ναό τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, τόν Μητροπολιτικόν Ναό τῆς

πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης, καί μάλιστα κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, τήν ὁποία καί διέκοψαν, σπεύδω νά ἐκφράσω υἱκῶς τή συμπάθεια καί τή συμπαράστασή μου πρὸς τό Πρόσωπό Σας, ὡς Ποιμενάρχου τῆς πόλεως, πρὸς τόν ἱερό Κλῆρο καί τό εὐσεβέστατο ποιμνιό Σας. Συγχρόνως θά ἤθελα νά καταθέσω καί τόν προβληματισμό μου, ὅτι τέτοιου εἴδους ἀνησυχητικά γεγονότα ὑποκρύπτουν ἢ ἐκφράζουν καί τό κυβερνητικό ἰδεολόγημα, «ἀπό τόν λαό, γιά τό λαό, μέ τό λαό», καί προοιωνίζουν ἄσχημες ἐξελίξεις γιά τή μελλοντική πορεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί γενικώτερα τοῦ Χριστιανισμοῦ, τήν ἴδια τήν κοινωνία, τή συνοχή καί τήν ἐνότητά της, ἀλλά καί γιά τή γεωπολιτική καί γεωφυσική ἀκεραιότητα τῆς πατρίδος μας.

Φρονῶ, ὅτι ὡς ὑπεύθυνοι ποιμένες καί μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρέπει νά προβληματιστοῦμε καί νά ἀντιδράσουμε οὐσιαστικά παραμερίζοντας τίς παρελκυστικές μικρότητες τῶν δῆθεν ὀρθοδοξοφρονούντων ἢ μή, καί ὅλοι μαζί, στήν προσεχῆ Ἱεραρχία ἐνωμένοι, νά ἀντιμετωπίσουμε τόν διαφαινόμενο ὑπαρκτό κίνδυνο, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ πλέον ἀπειλή γιά τήν ἐπιβίωση τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Πατρίδος μας.

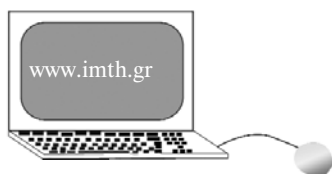
Δέν νομίζετε ὅτι πλέον οἱ κάθε εἴδους παραφωνίες τοῦ τύπου «γεία σου λεβέντη Τσίπρα» κ.τ.τ., θά πρέπει νά ἐκλείψουν καί νά γίνουμε αὐθεντικώτεροι, σοβαρότεροι καί πιό τίμοι μέ τά τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Πατρίδος θέματα;

Βαθυσεβάστως

† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ**

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- Τυπογραφεῖο: “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ” Ἰασίου 1 - ΑΘΗΝΑ
- Ἀπευθύνεσθε: «ΕΥΛΟΓΙΑ» - Ἱερά Μητρόπολη - Βογατσικοῦ 7
Τ.Κ. 54622 - Θεσσαλονίκη
- Ἡ «ΕΥΛΟΓΙΑ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν.
- ISSN 2241-6552

**Κάθε Κυριακή γίνεται ἀπευθείας μετάδοση
τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας
ἀπό τήν ἰστοσελίδα τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης
στό διαδίκτυο www.imth.gr**

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΒΡΕΣΘΕΝΗΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 3-8-2016

Παναγιώτατον Μητροπολίτην
Θεσσαλονίκης
Κύριον κ. ΑΝΘΙΜΟΝ
Βογατσικοῦ 7
546 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Παναγιώτατε,

Μετά βαθυτάτης λύπης πληροφορηθήκαμε διά τό συμβάν τῆς βιαίας εἰσβολῆς ἀντιεξουσιαστῶν εἰς Ἱερὸν Ναὸν τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μάλιστα ἐν ὥρᾳ Θείας Λειτουργίας, οἱ ὅποιοι ἐτάραξαν τοὺς πιστοὺς καὶ προεκάλεσαν βανδαλισμούς.

Ἀναμφιβόλως καταδικάζομεν τό πρωτόγνωρο αὐτό συμβάν καὶ ἐκφράζομεν τὴν ἀμέριστον συμπαράστασίν μας πρὸς ὑμᾶς.

Εἴμεθα κοντὰ Σας.

Προσευχόμεθα ἡ Παναγία μας νά ἀποτρέψῃ παρόμοια θλιβερά συμβάντα καὶ νά μᾶς διασφαλίσῃ τὴν ἐνότητα, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἡρεμία.

Καλὸν καὶ εὐλογημένον Δεκαπενταύγουστον.

Ἡ Παναγία μας βοήθεια καὶ σκέπη εἰς ὅλους μας.

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ
† Ο ΒΡΕΣΘΕΝΗΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 863

Ἐν Κομοτηνῇ τῆ 4^η Αὐγούστου 2016

Πρὸς
τόν Παναγιώτατον
Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης
κ. Ἄνθιμον
Εἰς Θεσσαλονίκην.

Παναγιώτατε,

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν πρωτοφανῶν γεγονότων βίας πού ἔλαβαν χώραν ὑπό ὁμάδος ἀναρχικῶν εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ

Παλαμᾶ τῆς Ὑμετέρας Ἐπαρχίας, διὰ τῆς παρούσης σπεύδομεν ἐκφρᾶσαι τὴν ἡμετέραν συμπάθειαν ἅμα δὲ καὶ τὴν ἱεράν ἀγανάκτησιν διὰ τὰ γενόμενα καὶ μάλιστα ἐν ὄρᾳ Θείας Λατρείας.

Προσευχόμενος ὅπως τὰ μὲν θλιβερά γεγονότα εἶναι τὰ τελευταῖα, συγχωρήσῃται δὲ Κύριος τοῖς διαπράξασι τοιαῦτα ἐγκλήματα καὶ δώσῃ αὐτοῖς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα στηριγμόν, ἐνίσχυσιν, καὶ προστασίαν, ἔτι δὲ καλόν Δεκαπενταύγουστον, διατελῶ

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ

† Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Παντελεήμων

Οἱ Ὀλυμπιονίκες στόν Πρόεδρο

Στό Προεδρικό Μέγαρο ὑποδέχθηκε τὴν 25/8/2016 ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος μέλη τῆς ἑλληνικῆς ἀποστολῆς τοῦ Ρίο ντε Τζανέιρο, ρίχνοντας καὶ ἐπίσημα τὴν «αὐλαία» τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀθλητῶν μας στοὺς 31οὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες. Αἴσθησις προκάλεσε ἡ ἀπουσία τῆς Ἄννας Κορακάκη καὶ ἄλλων διακριθέντων ἀθλητῶν. Ἡ ὀλυμπιονίκης τῆς σκοποβολῆς δὲν ἐνημερώθηκε ἐγκαίρως ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ὀλυμπιακὴ Ἐπιτροπὴ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν μπορεῖ νὰ παρευρεθεῖ στὴν τελετὴ ὑποδοχῆς στό Προεδρικό Μέγαρο. Ὁ κ. Παυλόπουλος ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς συναντήσῃ σύντομα.

ΔΝΤ: παραδοχή έγκλήματος χωρίς έμπρακτη μετάνοια

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗ*

ΜΙΑ έκθεση - κόλαφος του ΔΝΤ, ή συνέντευξη του νομπελίστα Stiglitz και τό άρθρο του Spiegel θέτουν τάς χείρας εις τούς τύπους τών ήλων τής έλληνικής τραγωδίας.

Τό ΔΝΤ όμολογεί λανθασμένους ύπολογισμούς: συρρίκνωση ΑΕΠ από 5,5% στό 17%, έκρηξη άνεργίας από 15% στό 25%. Πολλαπλασιαστής από 0,5 στό 2,5, κακή έκτίμηση έξαγωγών, ύπερεκτίμηση δυνητικού ΑΕΠ. Έντέλει θεαματικά άποτυχημένες προβλέψεις, κατά συρροήν άστοχίες.

Παραδέχεται ότι ή «στρατηγική του προγράμματος ήταν έπισφαλής». Άρα πρόκειται για ήθελήμενα, σκόπιμα, λάθη μέ τά όποια έσπρωξαν ένα λαό στόν λάκκο τών λεόντων. Ήθελαν νά τόν «φρονηματίσουν» κατά τό ναζιστικό πρότυπο: Arbeit macht frei. Έδω ή λιτότητα άπελευθερώνει...

Όμολογημένο έγκλημα μέ άντουργούς και άναγκάιους συνεργούς: ΔΝΤ, Κομισιόν, ΕΚΤ και εϊ τις άλλος.

Τά γεγονότα πλήρως άποδεδειγμένα στοιχειοθετούν τήν άντικειμενική ύπόσταση κακουργήματος.

Έγκλημα, έγκληματίας, Χάγη. Άρκει νά ύπάρξει και τό ίσοσθενές μέ εκείνο του χωρικού του Πότσδαμ πού όταν ό πανίσχυρος Φρειδεरिकος έπιχείρησε νά σφετεριστεί τό χωράφι του άνέκραξε τό ίστορικό: «Υπάρχουν Δι-

καστές στό Βερολίνο»! Καί ... στή Χάγη. Όπου προσφάτως εξέδωσαν έπί προσφυγής Φιλιππίνων κατά Κίνας σημαντική άπόφαση άπτόμενη τών έλληνοτουρκικών διαφορών, εύνοϊκή για τά έθνικά μας συμφέροντα.

Άντί πολλών ό Joseph Stiglitz έπανάλαβε προχθές στους Ν.Υ.Τimes ότι τό «λεγόμενο πακέτο διάσωσης σχεδιάστηκε για νά σωθούν οί γαλλικές και γερμανικές τράπεζες και όχι ή Ελλάδα. Και ώφέλησε άλλες εύρωπαϊκές χώρες, όχι τήν Ελλάδα». Για τούς εύρωπαίους ήγέτες, κατώτερους τών περιστάσεων άποφαίνεται: «Δέν έχουν λάβει άκόμη τό μάθημα τής κρίσης».

Ό νομπελίστας σέ άρθρο του έξ άφορμής του γ' μνημονίου (Ν.Υ.Τimes 27/7/2015) μάς προσομοιάζει ως πρόβατον έπί σφαγήν και γράφει: «Αυτό δέν έχει λογική, ούτε για τήν Ελλάδα, ούτε για τούς πιστωτές της». Πεπεισμένος ότι χρειαζόμαστε αναδιάρθρωση χρέους, καλύτερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και λογικότερους στόχους για πρωτογενή πλεονάσματα, άπευθύνεται σοφά εις ότα άσόφων για νά καταλήξει: «Η τρούικα όμως θά κάνει αυτό πού κάνει τά τελευταία 5 χρόνια. Θα έπιρρίψει τίς εύθύνες στό θύμα»!

Ό έγκριτος άναλυτής άφηγείται τίς έφιαλτικές έμπειρίες του ως έπί κεφαλής οικονομολόγος τής Παγκόσμιας

* Ό Στέλιος Παπαθεμελής είναι Πρόεδρος τής Δημοκρατικής Άναγέννησης.

Τράπεζας στη δεκαετία του '90 από τις καταστροφικές δράσεις του ΔΝΤ σε Ίνδονησία και Άργεντινή για να συμπεράνει ότι η «λιτότητα ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την τρέχουσα ύφεση της Ελλάδος».

Κάνει φύλλο φτερό τό “πακέτο διασωσης” και έκτιμᾶ: «Πιστεύω οι πολιτικές πού ἐπιβάλλονται δέν θά λειτουργήσουν, πώς θά ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα μιά ὕφεση χωρίς τέλος, ἀπαράδεκτα ἐπίπεδα ἀνεργίας καί ἀενάως αὐξανόμενη ἀνισότητα».

Καλοδεχόμενη ἀπροσδόκητη συνηγορία τοῦ Spiegel (29.7.16). Ἐπικρίνει γιά μεροληψία τόν Σόϊμπλε πού προκάλεσε τήν ἄρση τῶν κυρώσεων κατά Ἰσπανίας καί Πορτογαλίας ἐνῶ ἀπορρίπτει κάθε ἐπιείκεια ἐναντί μας. Μιλάει γιά δύο μέτρα καί δύο σταθμά, ὑπενθυμίζοντας τήν κυνική ἀπάντηση τοῦ Γιούνκερ «γίνονται ἀνεκτά τά ἔλλείμματα τῆς Γαλλίας ἐπειδή εἶναι Γαλλία»!

Τό ΔΝΤ «γεγονυῖα τῆ φωνῆ» ὁμολόγησε τά λάθη του (τά ἐγγώρια παπαγαλάκια πανικόβλητα προσπάθησαν νά μειώσουν τήν... ἔντασή της). Ἀλλά μετάνοια μή ἔμπρακτη δέν ἀξίζει. Στήν Ὁρθόδοξη Παράδοση μετάνοια σημαίνει: Ἐξομολόγηση (ἄς ποῦμε ἔγινε). Συντριβή (δέν φάνηκε) καί κυρίως Ἐπανόρθωση (μηδέν)!

Μάλιστα κατόπιν ἐντολῆς τῆς τριόγκας ἐπεξετάθη νομοθετικά τό ἀκαταδίωκτο τῆς διοίκησης τοῦ Ὑπερταμείου καί στούς Ἐμπειρογνώμονες, τά μέλη τοῦ Σώματος τῶν Ἐμπειρογνώμωνων, τῶν γνωμοδοτικῶν ὀργάνων τῆς Ἐταιρείας καί τῶν ἄμεσα θυγατρικῶν της. Ὅλοι αὐτοί ἀπαλλάσσονται ἀπό

ἀστικές καί ποινικές εὐθύνες!!!

Σημεῖο τῶν καιρῶν ἡ ἱεροσυλία στόν Μητροπολιτικό Ναό τῆς Θεσσαλονίκης. Κορύφωση ἀλληλουχίας συμβάντων πού προσβάλλουν τό βαθύτερο «εἶναι» τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐπιζήσαμε ὡς ἔθνος στήν ἱστορία χάρις στήν πίστη μας, στίς παραδόσεις μας καί τήν ἱστορία μας. Τώρα κάποιοι «μπερδεμένοι» πασχίζουν νά μᾶς καταστήσουν οὐδετερόθητους. Κούνια πού τούς κούναγε!

Χρέος μας νά διασφαλίσουμε τήν παρακαταθήκη τοῦ πρωταγωνιστῆ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας Γέρου τοῦ Μοριά: «Πρέπει νά φυλάξετε τήν πίστη σας καί νά τήν στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπιάσαμε τά ἄρματα εἶπαμε πρῶτα ὑπέρ Πίστεως καί ἔπειτα ὑπέρ Πατρίδος». (Ἀπομνημονεύματα, Α', ἔκδ. Βαλέτας, σ. 282).

Ἡ δικαιοσύνη ἀθώωσε τούς δράστες τῆς βεβήλωσης. Οὐδέν τό παράδοξον. Ἄν ὅμως διέπρατταν τό ἴδιο ἀδίκημα σέ τζαμί θά τό ἐπλήρωναν ἐπί τόπου, παραχρῆμα καί μέ τό αἷμα τους. Ἐδῶ ζοῦμε στή χώρα τοῦ ἀκαταδίωκτου καί τῆς ἀτιμωρησίας...

Ἀποστολικῶν διαστάσεων ἡ ἀνακοίνωση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιά τούς δράστες: «Εἶστε ἡ ἀποτυχία μας. Ἡ ἀποτυχία μας ὡς κοινωνίας, ὡς σχολείου, ὡς οἰκογένειας, ὡς δημοκρατίας». Καί τό παραλειφθέν ὡς εὐκόλως ἐννοούμενο «...καί ὡς ποιμένουσας Ἐκκλησίας». Σέ ἀνάλογο κλίμα οἱ δηλώσεις τοῦ Μητροπολίτη Ἀθῆμων.

Υ.Γ. Ἰδεοληψιῶν τό ἀνάγνωσμα:

Σία Ἀναγνωστοπούλου: «Προτιμῶ τίς καταλήψεις ἀπό αὐτά πού γίνονται

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Ἐν Χίῳ τῇ 28ῃ Ἰουλίου 2016

Πρός
Τόν Παναγιώτατον Μητροπολίτην
Θεσσαλονίκης κ. κ. Ἄνθιμον
Εἰς Θεσσαλονίκην

Παναγιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἀποδέχται γενόμενοι τοῦ ἐνδιαφέροντος καί τῆς συμπαθείας, ἅτινα ἐξέφρασεν ἡ ἀγαπῶσα καρδιά τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος πρὸς τόν πρότεριτα πληγέντα ἐκ τοῦ πυρός φιλόχριστον λαόν τῆς ἀγιοτόκου καί ἡρωϊκῆς νήσου ἡμῶν, τό καί δηλονότι εὐσεβές πλήρωμα τῆς κατά Χίον συνεκλεκτῆς, ἤκομεν ἐν εὐγνωμοσύνῃ πολλῇ ἵνα ἐκφράσωμεν ὑμῖν τὰς ἐκ μέσης καρδίας εὐχαριστίας ἡμῶν.

Ἐδοκίμασεν ἡμᾶς ὁ ἐν τῇ φλεγομένη βάτῳ φανεῖς τῷ θεόπτη Μωϋσεῖ, ἀλλ' ἐσκέπασεν ἡμᾶς ὁ πρὸς τόν οὐρανόν καλέσας ἐν πυρίνῳ ἄρματι τόν ζηλωτήν Ἥλιαν καί ἐξήγαγεν ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν ὁ διαφυλάξας ἐκ τοῦ πυρός τούς ἁγίους τρεῖς παῖδας.

Δοξάζομεν τῶν ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν οὐρανόθεν καταπέμψαντι τό Πανάγιον Αὐτοῦ Πνεῦμα ἐπὶ τούς Ἁγίους Ἀποστόλους, ὅτι ἐπύρωσεν ἡμᾶς ὡς πυροῦται τό ἀργύριον, ἀλλά μετὰ ταῦτα κατέπεμψεν εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν δρόσον οὐρανόθεν.

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν!

Ἐπὶ δέ τούτοις, χάριτας ἔχοντες ὑμῖν διὰ τὴν ἀδιαλείπτως ἐκφραζομένην ἀγάπην ὑμῶν, ἐξαιτούμεθα τὰς θεοπειθεῖς Ἀρχιερατικὰς Ὑμῶν εὐχὰς καί διατελοῦμεν.

*Ἐλάχιστος ἐν Ἀρχιερεῦσι
† Ὁ Χίου Μάρκος*

ΔΝΤ: παραδοχὴ ἐγκλήματος χωρὶς ἔμπρακτῃ μετάνοια

➔ *συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 16*

στή Γαλλία, στή Γερμανία καί ἄλλοῦ στήν Εὐρώπη. Ξαφνικά μᾶς πειράξανε οἱ καταλήψεις!»!

Γ. Κυρίτσης: «Νά κανονικοποιήσουμε [sic!] τίς καταλήψεις!»!

Ν. Σαντορινιός: «Μπήκε τό ζήτημα γιά τούς ἀναρχικούς στήν Ἐκκλησία (...) τό ἐρώτημα εἶναι ἂν θά βάζουμε ἐκκλησιαστικά ζητήματα στήν πολιτική»!

Ἀπό μᾶς οὐδέν σχόλιον...

‘Όχι μέ τή γλώσσα τῆς θρησκείας

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ νά ισχυριστεῖ κανείς ὅτι ὑπάρχουν δύο «τρόποι» (ἢ «στάσεις» ἢ «ὀπτικές») γιά νά ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος τήν πραγματικότητα – νά τήν ἀντιλαμβάνεται, νά τήν κατανοεῖ, νά τήν ἐκδέχεται. Εἶναι ἡ *χρήση* καί ἡ *σχέση*.

Ὁ τρόπος τῆς *χρήσης* προτάσσει καί ἀξιολογεῖ τό *ἔχειν*: τήν ὠφελιμότητα, τήν ἀποτελεσματικότητα, τό δέον. Γεννάει τήν Ἡθική, ταυτίζει τήν ποιότητα ἢ τίς «ἀξίες» μέ τή συμπεριφορά. Ὁ τρόπος τῆς *σχέσης* προτάσσει καί ἀξιολογεῖ τό *εἶναι*: τή γνησιότητα ἢ τήν παραφθορά, τήν πληρότητα ἢ τή στέρηση. Γεννάει ἀθλήματα αὐθυπέμβασης: τόν ἔρωτα, τήν Τέχνη, τή μεταφυσική ἀπορία.

Ὁ ἀνθρώπινος βίος, ἀτομικός καί συλλογικός, εἶναι, κατά κανόνα, μιᾶ σύγκραση - μείξη τῶν δύο «τρόπων», «στάσεων», «ὀπτικῶν». Τά ποσοστά προτεραιότητας τοῦ ἑνός ἢ τοῦ ἄλλου «τρόπου» (ἢ ἀποκλειστικότητα μᾶλλον ἀποκλείεται) διαφοροποιοῦν κλιμακούμενη τήν ιδιαιτερότητα κάθε συλλογικῆς συμβίωσης, διαμορφώνουν «παραδείγματα» πολιτισμοῦ καί «ἐπίπεδα» καλλιέργειας.

Ἡ ἐμπειρική παρατήρηση καί ἡ σπουδή τῆς Ἱστορίας μᾶλλον συνηγοροῦν στήν πιστοποίηση ὅτι ἡ προτεραιότητα τῶν ἀπαιτήσεων *χρήσης* καί ὠφελιμότητας (ἄρα συμπεριφορικῶν ἀξιολογήσεων καί κανονι-

στικῶν διατάξεων) διαμορφώνουν ἀτομοκεντρικά μοντέλα συλλογικότητας. Ἐνῶ ἡ προτεραιότητα ἀναζήτησης τοῦ ἀληθοῦς (τῆς ὑπαρκτικῆς γνησιότητας καί πληρότητας), μοντέλα κοινωνιοκεντρικῶν προτεραιοτήτων. Ἡ ἐξήγηση μοιάζει λογική: Ὁ ἀτομοκεντρισμός φανερώνει δέσμευση στόν πρωτογονισμό τῶν ἐνστικτωδῶν ἐνορμήσεων, κυρίαρχη τήν ἀνάγκη κατασφάλισης (αὐτοσυντήρησης - κυριαρχίας - ἡδονῆς) τοῦ ἐγωτικῶ ὑποκειμένου, ἄρα πρωτεύουσα τή χρησιμότητα - ὠφελιμότητα. Ὁ κοινωνιοκεντρισμός, ἀντίθετα, δηλώνει δυναμική ἐλευθερίας ἀπό τό ἐνστικτο, προτεραιότητα τῆς αὐθυπέμβασης, τῆς μετοχῆς, τῆς προσφοράς, τῆς ἀμοιβαιότητας.

Οἱ θρησκείες εἶναι καταγωγικά ἀτομοκεντρικές: τίς γεννάει καί τίς συντηρεῖ ἡ ὀρμέμφυτη ἀνάγκη κατασφάλισης τοῦ ἀτόμου τόσο στόν ἐπίγῃς βίο ὅσο καί στό ἄγνωστο, ἀπειλητικό «ἐπέκεινα». Ἀντίθετα, ἡ χριστιανική «ἐκκλησία» δηλώνει ἐξ ὀρισμοῦ (ἀπό τήν ἑλληνική ὀνομασία τῆς) κοινωνιοκεντρική. Στοχεύει στήν ἀγάπη, πού δέν εἶναι βουλευτικό ἐνέργημα, ἀτομικό ἠθικό κατόρθωμα, ἀξιόμισθη «ἀρετή» – τίποτε ἀπό αὐτά. Ἡ ἐκκλησιαστική ἀγάπη εἶναι «τρόπος» ὑπαρξῆς, ἡ πληρότητα τῆς ὑπαρκτικῆς ἐλευθερίας: Νά ὑπάρχεις, ἐπειδή ἐλεύθερα θέλεις νά

υπάρχεις, και νά θέλεις νά υπάρχεις, ἐπειδή ἀγαπᾷς. Εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς τριαδικῆς Αἰτιώδους Ἀρχῆς τοῦ υπάρχειν, πού ταυτίζεται μέ τήν ἀγάπη («ἀγάπη ἐστίν»), δηλαδή μέ τό πλήρωμα τῆς ὑπαρκτικῆς ἐλευθερίας.

Ὅταν μέσα στήν Ἱστορία γίνεται κυρίαρχο τό ἀτομοκεντρικό «παράδειγμα» (δηλαδή, ὅταν οἱ δομές, οἱ θεσμοί, οἱ λειτουργίες καί νοο-τροπίες τῆς συλλογικότητας, οἱ πρακτικές τοῦ βιοπορισμοῦ, τῆς μάθησης, ἀκόμα καί τῆς ἔγγαμης συμβίωσης πειθαρχοῦν στήν προτεραιότητα θωράκισης «ἀτομικῶν δικαιωμάτων») τότε καί τό ἐκκλησιαστικό γεγονός αὐτονόητα θρησκευοῦνται. Συνεχίζουν νά υπάρχουν ἀπρόσκοπτα οἱ θεσμοί - δομές - λειτουργίες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ἀπο-εκκλησιοποιημένες, ὑπηρετικές τῆς ἀτομοκεντρικῆς θρησκευτικότητας.

Τό κρίσιμο τότε ἔλλειμμα (ἀκατανόητο γιά τούς ἀφελεῖς τῆς προτεραιότητας τῶν χρήσεων): υπάρχουν «μύριοι παιδαγωγοί», δέν υπάρχουν «πατέρες». Μᾶς κατακλύζουν, σέ ἐκπλήσσοι ἀφθονία, καθοδηγητές, συμβουλάτορες, ἱεροκλήρυκες, ἠθικοδιδάσκαλοι, «γέροντες», εἰσαγγελικοί κανονολόγοι, μανιακοί τῆς «γνησιότητας». Δέν υπάρχουν «πατέρες», πού νά «γεννᾶνε» κοινωνούς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ «τρόπου» τῆς ἐλευθερίας.

Στή Γιορτή σήμερα τῆς Παναγιᾶς, οἱ «μύριοι παιδαγωγοί (ἀλλ' οὐ πατέρες)» θέλουν νά μᾶς μιλήσουν γιά τό Θεοτόκο κορίτσι τῆς Ναζαρέτ. Ἀλλά,

γεννήματα κι αὐτοί (ὅπως ὄλοι μας) τοῦ κυρίαρχου ἀτομοκεντρικοῦ «παραδείγματος», ξέρουν μόνο τή γλώσσα τῆς χρηστικῆς ὠφελιμότητας, τῆς συμπεριφορικῆς λογικῆς. Δέν ξέρουν νά ποῦν, πῶς γίνεται νά σαρκώσει ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό (τό αἰτιατό τήν Αἰτία του), νά γεννήσει ἕνα κορίτσι τόν Θεό - κι αὐτή ἡ παλαβή κουβέντα νά μὴν εἶναι ρομαντικό παραμῦθι, ἀλλά τό κλειδί γιά νά ἔχει λογική ἐλπίδα ἡ ὑπαρκτική ἐλευθερία.

Δέν ξέρουν τέτοια οἱ «μύριοι παιδαγωγοί (ἀλλ' οὐ πατέρες)» - οὔτε στή Μεγάλη τους Σύνοδο δέν κατάφεραν νά ψελλίσουν τή γλώσσα πού διψᾶμε νά ἀκούσουμε. Μᾶς λένε ἄλλα γιά τήν Παναγιά: Νά τῆς μοιάσουμε σίς ἀρετές, νά γίνουμε κι ἐμεῖς ταπεινοί, σεμνοί, ὑπάκουοι, χρηστικά ὠφέλιμοι, συμπεριφορικά εὐπρεπεῖς - ἄμεμπτης διαγωγῆς μπουκιές γιά τόν θάνατο (τά ἴδια πού λέει καί ὁ Ἀκέλας στά προσκοπᾶκια). Ὡσάν ἡ Ἐκκλησία νά ὑπάρχει γιά νά τσοντάρει σέ ἠθικοπλαστικές σκοπιμότητες, ὄχι γιά νά φωτίζει τό πῶς ὁ θάνατος «πατεῖται θανάτω».

Οἱ ἴδιοι οἱ «παιδαγωγοί» δέν μοιάζουν, τουλάχιστον στήν ἐμφάνιση, νά ἐκτιμοῦν, ἔστω συμπεριφορικά, τή σεμνότητα καί ταπεινότητα τῆς Ναζαρηνῆς Μαρίας. Τί ἄλλο, ἐκτός ἀπό στολή ἐξουσίας (ἢ νοσταλγία γι' αὐτήν) εἶναι σήμερα οἱ μαῦροι τσουμπέδες, τά ἀλλοτινῶν καιρῶν (τῶν φλωρεντίνων καί γενοβέζων δικολάβων) καλυμμαύχια, οἱ μαῦρες (καί στό κατακαλόκαιρο) πλερέζες, οἱ γε-

νιάδες, τό σύστρεμμα σέ κότσο τῆς κόμης, οἱ ἀρμαθιές τά ἐπίχρυσα σιδε- ρικά κρεμασμένα στό στήθος, ἡ ἀσί- κικη μπαστούνα – στείρα καί ἄγωνα ὑποκατάστατα τῆς χαμένης (ἀκατα- νόητης ἢ προδομένης) πατρότητας.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ Ἐκκλησία, τό «ἀκρότατον ἄθλημα» ὑπαρκτικῆς ἐλευθερίας, συνεχίζει νά ὑπάρχει πα- ρά τόν θρίαμβο τοῦ ἀτομοκεντρικοῦ «παραδείγματος», ὅπως συνεχίζει νά ὑπάρχει καί ὁ ἔρωτας, ἐνῶ τό «παρά- δειγμα» τόν λανσάρει μόνο ἐμπορευ- σιμον. Τά οὐσιώδη καί πολύτιμα τῆς ζωῆς «οὐκ ἔρχονται μετά παρατηρή- σεως, ἀλλ' ὡς ἄν βάλῃ ἄνθρωπος τόν σπόρον ἐπί τῆς γῆς, καί καθεύδῃ καί ἐγείρηται νύκτα καί ἡμέραν, καί ὁ σπόρος βλαστάνη καί μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός».

Ἡ ποίηση τῆς Ἐκκλησίας (ἡ λα- τρευτική τῆς ἀνάσα) συνεχίζει μέσα στούς αἰῶνες, ἀκόμα καί μέ δεδομέ- νο τόν θρίαμβο τοῦ πρωτογονισμοῦ - ἀτομοκεντρισμοῦ, νά πανηγυρίζει τή νίκη καταπάνω στούς «ὄρους τῆς φύ- σεως» πού σάρκωσε «ἀπαρατήρητο» τό Θεοτόκο κορίτσι τῆς Ναζαρέτ. Τό «πῶς» αὐτῆς τῆς νίκης οὔτε τό ὑπο- ψιάζεται (οὔτε ἐπομένως μπορεῖ νά

τό πεῖ) ἡ γλώσσα καί ὁ πολιτισμός τῆς χρήσης, τῆς ὠφελιμότητας. Βο- λεύεται ἡ ἀνάγκη τῆς χρήσης μέ τή σύμβαση (τό νομικό «σύμφωνο», τό θεσπισμένο «δικαίωμα»), ἀγνοεῖ τήν ἔκπληξη τῆς σχέσης, τή φωταγωγία τοῦ ἔρωτα.

Ὁ τρόπος τῆς σχέσης ἀποκλείει ἐξ ὀρισμοῦ τή σύγκρουση μέ τόν τρόπο τῆς χρήσης. Ὁ καινούριος «παγκό- σμιος» πού ὀσφραινόμαστε (θειάφι καταιγίδας) νά ἐπέρχεται, δέν μοιά- ζει (οὔτε μπορεῖ) νά εἶναι «σύγκρου- ση πολιτισμῶν». Ἡ σύρραξη ἔχει κίόλας ξεκινήσει ἀνάμεσα σέ μιά θρησκεία χωρίς μεταφυσική (τυφλοῦ ψυχαναγκαστικοῦ χαρακτήρα «πί- στη») καί σέ ἕναν «διαφωτισμένο» μηδενισμό, ἀκόμα πιο ἀπλοϊκό σέ νοηματοδότηση τῆς ὑπαρξῆς (τυφλοῦ ψυχαναγκαστικοῦ χαρακτήρα κατα- ναλωτική ὑστερία).

Τό «ναί», τό «ἀμήν» τῆς κτιστῆς πραγματικότητας - ὄλων τῶν αἰτι- ατῶν (ἀπό τόν ἴλιγγο ὄγκων καί τα- χύτητας τῶν δισεκατομμυρίων γαλα- ξιῶν ὡς τό ἀπαρομοίαστο κάλλος τῶν κρίνων τῆς ἄμμου)- τό εἶπε τό κορίτσι τῆς Ναζαρέτ. Ὅχι μέ τή γλώσσα τῆς θρησκείας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 31.08.2016

**Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ
ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Στήν Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης ήλθα επίσημα τήν δεκαετία του 1970, μετά τήν μεταπολίτευση, όταν πλέον υπηρετούσα τήν Θράκη, ως Μητροπολίτης Άλεξανδρουπόλεως. Έχαιρόμουν πού αυτό τό γεγονός γινόταν στή δημοφιλή πόλη τών Πανελλήνων, τήν συμπρωτεύουσα Θεσσαλονίκη, καί τό θεωρούσα ένα γεγονός άντάξιο της Ιστορίας της καί του ύπέροχου λαού της. Η άρχική άφίσα της Έκθέσεως είχε δώσει τήν θέση της στή δυναμική της Διεθνούς Έκθέσεως στον τομέα τών Έπιχειρήσεων, του Έμπορίου, τών συναλλαγών καί του πολιτισμού, καί σέ όλα όσα συνοδεύουν τήν Έκθεση κάθε χρόνο καί μετά τήν πραγμάτωσή της.

Στά μάτια τών Έλλήνων, έντός καί έκτός της Ελλάδος, φαντάζουν ως έπιδοφόρα «λειτουργία» γιά τήν οικονομική καί τήν έθνική μας ζωή τά επίσημα Έγκαίνια της Έκθέσεως, όπως μεταδίδονται από τά ηλεκτρονικά μέσα ένημερώσεως. Παρούσα ή Έκκλησία πού εύλογεί κάθε χρόνο τήν όλη διαδικασία, οί Εύχές του Παναγιωτάτου Πατριάρχου, ό Πρωθυπουργός της Χώρας μέ τήν Κυβέρνηση, ή Βουλή, ή Δικαιοσύνη, ή Τοπική Αυτοδιοίκηση, οί Ένοπλες Δυνάμεις της Χώρας, οί Διπλωμάτες της πόλεως, τά Έπιμελητήρια καί όλες οί Αρχές του Κράτους καί οί άρμόδιοι φορείς.

Εύχομαι μέσα από τήν καρδιά μου άρίστη έπιτυχία στήν Έκθεση του 2016 καί ό Άγιος Θεός νά χαρίζη ύγεια καί δύναμη σέ όλους τους συντελεστάς της Έκθέσεως.

Η Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης συμπαρίσταται σέ όλες τίς προσπάθειες τών Αρχών, τών Παραγόντων καί του Λαού μας γιά τό καλό του τόπου μας.

Ό Άγιος Θεός καί ό προς Αυτόν γενναίος Ικέτης του Άγιος Δημήτριος, ό Μεγαλομάρτυς, νά χαρίζουν στή Θεσσαλονίκη καί σέ όλη τήν άκριτική Ελλάδα τήν ειρήνη, τήν δημιουργία καί άρραγή τήν έθνική μας ένότητα. Περιμένουμε όλους τους Έλληνες νά έλθουν στή πόλη μας, αλλά καί τους γειτονικούς λαούς, διότι τέτοια γεγονότα μās ένώνουν καί μās διασφαλίζουν τήν ειρήνην, τήν εύημερίαν καί τόν πολιτισμόν.

**Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τῷ Ἐλλογιμωτάτῳ κυρίῳ Παναγιώτῃ Ἰ. Σκαλτσῆ, Καθηγητῇ Πανεπιστημίου, Προέδρῳ τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καί πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ ἐπί τοῦ θέματος «Εὐαγγελισμός καί ἐπανευαγγελισμός στήν Εὐρώπη τοῦ 21^{ου} αἰῶνα» Συμποσίου, ἀδελφοῖς καί τέκνοις τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καί εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

Ἡ διοργάνωσις τοῦ καθιερωμένου Διαχριστιανικοῦ Συμποσίου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς καθ' ὑμᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καί τοῦ Ἰνστιτούτου Francescano di Spiritualità (Università Antoniana) τῆς Ρώμης, ἀποτελεῖ πάντοτε ἀφορμὴν ἐκφράσεως τῶν εὐχῶν καί εὐλογιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐρμηνεύοντος τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν καί καλῶς συνειδητοποιούντος τὴν ἀναγκαιότητα, ἰδιαιτέρως σήμερον, τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου διὰ τὴν καλλιέργειαν κλίματος ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καί εἰλικρινοῦς φιλίας μεταξύ τῶν χριστιανῶν, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σύμπραξις καί ἡ ἐνότης αὐτῶν καθίστανται ὁλονέν καί περισσότερο ἀπαραίτητοι.

Οὕτως, ἀσμένως ἐπληροφορήθημεν ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς ἰδ' Ἰουλίου ἐ.ἔ. γράμματος τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἐλλογιμότητος τὴν προγραμματισθεῖσαν σύγκλησιν τοῦ Συμποσίου τούτου ἐν Θεσσαλονίκῃ, μεταξύ κη' - λ' τρέχοντος μηνός Αὐγούστου, ἐπί τοῦ λίαν ἐπικαίρου θέματος «Εὐαγγελισμός καί ἐπανευαγγελισμός στήν Εὐρώπη τοῦ 21^{ου} αἰῶνα».

Καίτοι κατὰ τὴν ἀφευδῆ Πατερικὴν γλῶσσαν «κἂν μυρίοι γράφωσιν εὐαγγέλια, τὰ δὲ αὐτὰ γράφωσιν, ἐν ἐστὶ τὰ πολλὰ, καί οὐδὲν ἀπὸ τῶν γραφόντων πλήθους εἰς τό ἐν εἶναι παραβλαβήσεται» (Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Εἰς Γαλάτας Α', PG 61,621C), αἱ προσφάτως ἀύξανόμενα τρομοκρατικὰ ἐπιθέσεις εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς ἰδίᾳ Εὐρώπης καταδεικνύουν τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην ἐπανευαγγελισμοῦ τῆς γηραιᾶς Ἠπείρου, διότι τό πρόβλημα δέν συνίσταται τόσον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς τρομοκρατίας ἐκ μέρους μελῶν ἐνός συγκεκριμένου θρησκευματος, ὅσον εἰς τὴν ἀύξανομένην ἀποχριστιανοποίησιν τῆς Εὐρώπης, ἥτις κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἀκολουθεῖ μίαν πορείαν συνεχοῦς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν καί παραδόσεων καί υἰοθετεῖ καινοφανεῖς θεωρίας καί ἤθη, ἀντιστρατευόμενα πλήρως εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἔλλειψις σταθερῶν καί ὑγιῶν ἀξιῶν καί ἡ ἀχαλίνωτος ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἐπιλογάς λίαν καταστροφικὰς διὰ τό ἀνθρώπινον γένος καί τό κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέν μοναδικόν πρόσωπον ἐκάστου ἀνθρώπου, τὴν

οικογένειαν καί τήν κοινωνίαν, ἔχουν ὀδηγήσει πλείστους συνανθρώπους εἰς ἀπόγνωσιν καί εἰς τήν ἀναζήτησιν ἑνός πνευματικοῦ στηρίγματος, προκειμένου νά συγκρατηθοῦν εἰς τήν μετά ἰλιγγιώδους ταχύτητος πορείαν πρὸς τήν καταστροφὴν τοῦ κόσμου καί τῶν ἀξιῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Μὴ δυνάμενοι δέ νά εὔρουν τό στήριγμα τοῦτο εἰς τὰς συγχρόνους κοσμικὰς δυτικὰς χώρας, οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν στρέφονται εἰς μορφὰς οὐχὶ ὑγιоῦς θρησκευτικότητος, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐμποτιζοῦν μὲ ἰδέας καί σκέψεις ἀπορρίψεως, ἔχθρας καί μίσους, μὴ δυναμένας νά πληρώσουν βεβαίως τό ὑπαρξιακόν κενόν, ὑποσχομένας, ὅμως, μίαν αἰώνιον ἀπόλαυσιν γηίνων ὑλικῶν ἀγαθῶν, δηλαδή μίαν παράτασιν τῆς ἐγκλωβιζούσης τόν ἄνθρωπον ὑλιστικῆς ζωῆς εἰς τόν αἰῶνα.

Ἡ ἐπιστροφή, λοιπόν, εἰς τήν χριστιανικὴν πίστιν καί ζωὴν, εἰς τό Ἐν Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τό Φῶς, τήν Ἀλήθειαν καί τήν Ζωὴν, εἶναι ἡ μόνη ἀληθῆς Ὀδός, ἡ ὁποία δύναται νά δώσῃ ἐμπραγμάτους ἀπαντήσεις εἰς τὰς μεταφυσικὰς ἀνησυχίας τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καί νά πληρώσῃ τό ὄντολογικόν κενόν τό ὁποῖον οὗτος αἰσθάνεται. Διὰ τοῦτο καί ὁ ρόλος τῶν χριστιανῶν εἶναι λίαν σημαντικός καί κομβικός.

Ἡ ἀγάπη διὰ τόν διάλογον, τήν εἰρηνικὴν ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν καί τήν συμφιλίωσιν ἐνώνει τοὺς χριστιανούς καί ἡ συνείδησις ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἡ μεγάλη καί ἡ μόνη ἐλπίς τοῦ κόσμου, πάντοτε, καί ἰδιαίτερος κατὰ τήν παροῦσαν δυσχερῆ συγκυρίαν, τήν ὁποῖαν ἡ ἀνθρωπότης βιώνει παγκοσμίως, καί ἰδιαίτερος εἰς τὰς πολυπολιτισμικὰς καί πολυθρησκευτικὰς εὐρωπαϊκὰς κοινωνίας, ἀποτελεῖ δυναμικὴν, τήν ὁποῖαν πάντες πρέπει νά ἐγκλωπθῶμεν καί ἔργω καί λόγῳ νά ἐφαρμόζωμεν.

Τό μέλλον ἀνήκει εἰς τόν Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν Του καί εἰς τήν Θεολογίαν τῆς, διό καί ὀφείλομεν νά ἀγωνιζώμεθα μὲ ὅλας ἡμῶν τὰς δυνάμεις ὥστε νά μὴ διαφουσηθῇ ἡ προσδοκία τοῦ κόσμου, ὅστις στρέφει τήν προσοχὴν του μετὰ μεγάλης ἐλπίδος εἰς τόν Χριστιανισμόν, διὰ νά εὔρῃ στήριγμα καί παραμυθίαν.

Ὅθεν, τό ὑμέτερον Διαχριστιανικόν Συμπόσιον, ἐν τῷ μέτρῳ καθ' ὃ θά κινήθῃ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ εὐαγγελισμοῦ καί τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τῆς Εὐρώπης κατὰ τόν 21ον αἰῶνα, ἔχει μεγάλην σημασίαν, καθὼς προσφέρει τήν δυνατότητα νά ἀκουσθῇ εὐρύτερον καί καθαρότερον τό ἅπαξ δοθέν ὑπὸ τοῦ Κυρίου Εὐαγγέλιον, ἡ Φωνὴ Του, ἡ καλοῦσα πάντας καί λέγουσα «εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τό σωτήριον Αὐτοῦ», ὥστε νά ἐνισχυθῇ ἡ ἐνότης τῆς κοινωνίας καί νά δοθῇ τό μήνυμα πίστεως, ἐλπίδος καί εἰρηνικῆς καταλλαγῆς ἐντὸς τοῦ ἀλληλοσπαρασσομένου συγχρόνου κόσμου.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ έορτάζει και τιμά την Κοίμηση, δηλαδή τό φυσικό θάνατο τής Θεοτόκου και τή μετάστασή της μέ πανηγυρικό τρόπο. Θεολογικά ή *ανάσταση* τής Θεοτόκου αποδεικνύεται ως ή όντολογική γιά τή σχέση της μέ τόν Θεό συνέπεια. Τό άγιο σώμα της δέν ήταν δυνατό νά δεχθεῖ τή φθορά, αλλά ίσταται μέ Αυτόν πού γεννιέται από Αὐτήν αποδεικνύοντας τή νίκη ἔναντι τοῦ Θανάτου.

Από τά αρχαιότερα πατερικά κείμενα τά όποια αναφέρονται στό περιεχόμενο τής έορτής, εἶναι τό *Ἐγκώμιον εἰς τήν Κοίμησιν τής Ὑπεραγίας Θεοτόκου* τοῦ Μοδέστου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων (631-634)¹, τό όποιο επικεντρώνεται στίς λεπτομέρειες περί τής παρουσίας τῶν άγιῶν αποστόλων στήν ταφή τής Παναγίας. Τό στοιχείο αὐτό παρατηροῦμε και στόν σύγχρονό του άγιο Ἀνδρέα Κρήτης (675), ό όποῖος

συνέγραφε τρεῖς Λόγους εἰς τήν Κοίμησιν IB, IΓ, IΔ. Σύμφωνα μέ τήν διήγηση τοῦ Μοδέστου «οἱ Ἀπόστολοι ἔσπευδον ἐκ πάσης τῆς ὑψηλίου ὀδηγούμενοι και συνεργούμενοι ὑπό τῆς ἄνωθεν ροπῆς». Μάλιστα στούς λόγους τοῦ Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου μεταξύ τῶν άλλων διαβάζουμε: «*Μυστήριον ή παροῦσα πανήγυρις, ὑπόθεσιν ἔχουσα τῆς Θεοτόκου, και λόγων ὑπεραίρουσα δύναμιν*» τονίζοντας τόν μυστηριακό χαρακτήρα τοῦ γεγονότος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου².

Περιγραφικότατος στήν διήγησή του περί τῶν λεπτομερειῶν τῆς Κοιμήσεως, εἶναι ό Ἰωάννης ό Θεσσαλονίκης ((7^{ος} αἰώνας), δημιουργώντας, μία ιδιαίτερη παράδοση μέ πολλές ιδιαιτερότητες, ή όποια χρήζει διερεύνησης έπιστημονικῆς, σέ σχέση μέ τήν ὑπόλοιπη ἔκκλησιαστική γραμματεία³. Ὁ σύγχρονος τοῦ Δαμασκηνοῦ ὁμως,

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

➔ *συνέχεια από τήν σελίδα 31*

Εὐλογοῦντες τάς ἀρχομένας ἐπ' αἰσίοις ἐργασίας τοῦ Συμποσίου διά τοῦ μετὰ χεῖρας Πατριαρχικοῦ ἡμῶν εὐχετικοῦ Μηνύματος και διά τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ἡμετέρας Μετροτότητος Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθιμου, εὐχόμεθα καρποφόρον τόν ἄμητον αὐτοῦ και ἐπικαλούμεθα ἐπί πάντας τήν Χάριν, τόν Φωτισμόν και τό ἄπειρον Ὑλεος τοῦ Θεοῦ.

,βίς' Αὐγούστου κς'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος

Διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης

Γερμανός Α΄ Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι ἐκεῖνος πού πρωτοτυπεῖ στήν διήγησή του περισσότερο ἀπ' ὅλους, καθώς δέν ἀναφέρει ὅπως οἱ λοιποί, τά περί ταφῆς τῆς Θεομήτορος, ἀλλά περιγράφει ἀρπαγή τοῦ σώματος διά νεφέλης εἰς τόν οὐρανό. Οἱ μαρτυρίες προέρχονται ἀπό τρεῖς λόγους καί ἕνα ἐγκώμιο τά ὁποῖα ἐκδόθηκαν ἀπό τόν Migne καί τόν Wenger⁴.

Βαθιά θεολογική ἀλλά καί ποιητική ταυτόχρονα, εἶναι ἡ ἀναφορά τοῦ γεγονότος στό *Ἐγκώμιο τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου* (826), ὁ ὁποῖος καταλήγει ἐξυμνώντας τήν Παναγία ὡς ἐξῆς: «*Ὡ τῆς σημειοφόρου καί θαυματοποιοῦ μεταστάσεώς του. Ὡ τῆς ζωοπαρόχου ἀειφθαρτοδωρήτου ἐνταφιάσεώς σου τῆς θεοκνήτορος*»⁵.

Τό ἐγκώμιο τοῦ μοναχοῦ Θεογνώστου συγχρόνου τοῦ Στουδίτου, ἐξιστορώντας λεπτομερῶς τά γεγονότα, ἐνδιαφέρεται περισσότερο γιά τή συνάφειά τους παρά γιά τήν θεολογική τους ἀνάλυση⁶. Ἐπισημαίνουμε δύο στοιχεῖα στό ἔργο του: τή μεταφορά τῶν ἀποστόλων διά ροπῆς μίας ἡμέρας μέ ἡχηρή βροντή καί τήν ἀφιξή τους τήν ὥρα ἀκριβῶς τῆς κηδείας, γιά νά φροντίσουν τά περί τῆς ταφῆς καί τῆς φυλάξεως τοῦ σώματος⁷.

Ἀξιοσημείωτη εἶναι καί ἡ διήγηση τοῦ Ἰσιδώρου Θεσσαλονίκης (1200), ὁ ὁποῖος ἀνακεφαλαιώνει τόσο τήν ἀπόκρυφη παράδοση τῶν σχετικῶν γεγονότων, ὅσο καί τήν πρό αὐτοῦ, διατυπωμένη Μαριολογία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰσιδώρου εἶναι ἄκρως ἐνδιαφέρουσα, καθώς περιγρά-

φει μία λειτουργία, τήν ὁποία ἐτέλεσαν οἱ ἄγγελοι πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, στήν ὁποία συμμετεῖχαν καί οἱ Ἀπόστολοι⁸. Τέλος ἐνδιαφέρον στήν διήγηση παρουσιάζει μία παρεμβολή στό λόγο μέ προτυπώσεις τῆς Θεοτόκου ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη, πού στέλνει ἕνα μήνυμα τονισμοῦ τοῦ προσώπου τῆς Θεοτόκου, στό σχέδιο τῆς Θείας Οἰκονομίας⁹.

Ἡ μετάσταση τῆς Θεοτόκου, ὅπως τήν ἐορτάζει καί τή θεολογεῖ ἡ Ἐκκλησία, εἶναι οὐσιαστικά ἀνάσταση, πού σηματοδοτεῖ τήν ἀνάσταση ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτή εἶναι μέσα στήν πατερική γραμματεία καί ἡ θεολογική θέση τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Δαμασκηνοῦ, στους τρεῖς Λόγους του γιά τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου. Στόν Πρῶτο Λόγο γράφει: «*Ἐντεῦθεν οὐ θάνατον τήν ἱεράν σου μετάστασιν λέξομαι, ἀλλά Κοίμησιν ἢ ἐκδημίαν ἢ ἐνδημίαν εἰπεῖν οἰκειότερον. Ἐκδημοῦσα γὰρ τῶν τοῦ σώματος, ἐνδημεῖς πρὸς τά κρείττονα*»¹⁰.

Ἐπιπρόσθετα, ἀναπτύσσει καί τήν ἐσχατολογική πτυχή τοῦ γεγονότος τῆς Κοιμήσεως καί τῆς Μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου. Ὁ Χριστός, μέ τήν ἀνάστασή του, ἔγινε κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο, «*πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν*». Ἡ ἀνάσταση τοῦ ἀνθρώπινου γένους θά γίνεῖ κατά τούς ἔσχατους χρόνους, ὅταν ὁ Χριστός θά φανερωθεῖ καί πάλι. Ὁ θάνατος καί ἡ μετάσταση τῆς Θεοτόκου ὁμως, προηγεῖται αὐτῆς τῆς παγγενοῦς Ἀναστάσεως καί κρίσεως.

Ἡ Παναγία εἶναι τό ἀνθρώπινο ὄν, τό ὁποῖο συνυπόργησε τά μέγιστα

στήν πραγματοποίηση της απολυτρωτικής ενσάρκωσης, και έγινε Αυτή «δι' ἧς ἅπαν τό βρότειον γένος, δι' ἧς τῆς προμήτορος Εὐας ἡ λύπη εἰς χαράν μεταβέβηται»¹¹. Εἶναι ἡ ἀνθρώπινη προσφορά πρὸς τὸν τεχθέντα Βασιλέα καὶ Σωτῆρα Ἰησοῦ Χριστοῦ¹².

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει ἐξ ἀρχῆς παραλάβει καὶ διαφυλάξει ἀκαινοτόμητη, τὴν περὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας δογματικὴ παράδοση καὶ διδασκαλία, ὅπως αὐτὴ ὀρίστηκε ἀπὸ τίς Οἰκουμενικὲς Συνόδους καὶ τὴ συγγραφικὴ πένα τῶν θεοφόρων Πατέρων τῆς.

Στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τὸ πρόσωπο τῆς Παρθένου Μαρίας μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ σωστά καὶ νὰ περιγραφεῖ μὲ ἀκρίβεια μόνον μέσα στοῦ κλίμα τῆς Χριστολογίας¹³.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, πολὺ νωρίτερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἀποκαλοῦσαν τὴν Παρθένο Μαρία καὶ Θεοτόκο. Πολύ εὐστοχα ὀνομαζέται ἡ Παρθένος Μαρία «Θεοτόκος», γιατί μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀποδεικνύεται ὅτι αὐτὸς πού γεννήσε εἶναι Θεάνθρωπος. Ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὴν ταφή τῆς ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς πρώτους Ἀποστολικούς Πατέρες, «μετέστη» στοὺς οὐρανοὺς. Ἡ μετάστασις τῆς εἶναι ταυτόχρονα ἀνάσταση καὶ ἀνάληψη. Δηλαδή, τὸ νεκρὸ τῆς σῶμα συνδέθηκε πάλι μὲ τὴν ψυχὴ τῆς καὶ ἀνελήφθηκε ἀπὸ τὸν Υἱὸ τῆς στὸν οὐρανό. Δέν ἦταν δυνατόν, ἄλλωστε, αὐτὴ πού γέννησε τὸν νικητὴ τοῦ θανάτου νὰ κρατεῖται ἀπὸ τὸ θάνατο.

Δέν εἶναι δυνατό νὰ γνωρίζει κανεὶς τί ἀκριβῶς συνέβη στοῦ σῶμα τῆς Παναγίας πέραν τῆς μεταστάσεώς του στὸν οὐρανὸ καὶ τῆς ἀφθαρτοποιήσεώς του. Ἐξ ἄλλου ἀναφέρεται στὴν Ἁγία Γραφὴ ὅτι: «Ὡσπερ γάρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθῶσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ»¹⁴. Ἡ μετάσταση σχετίζεται μὲ τὴ διαφύλαξη τοῦ σώματος τῆς Παναγίας ἀπὸ τὴ φθορά. Ἀκόμα καὶ ἂν χρησιμοποιήσουμε τὴ λέξη «συνανίσταται» γιὰ τὸ σῶμα τῆς Παναγίας, ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς¹⁵, εἶναι προφανές ὅτι δέν πρόκειται γιὰ τὴ γενικὴ ἀνάσταση πού θὰ συμβεῖ κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μιλώντας γιὰ τὴν Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, ὄχι μόνον τὴν ὀνομάζει ἔνδοξη, ἀλλὰ συγχρόνως τὴν ὀνομάζει *μεταβίωση*. Αὐτὴ ἡ *μεταβίωση* εἶναι ἡ ἀνάσταση καὶ ἀνάληψη τοῦ σώματος τῆς Παναγίας. Κατὰ τὴν διδασκαλία τοῦ ἠσυχαστῆ ἁγίου, ὅπως καὶ ἄλλων ἁγίων, δέν ἐορτάζουμε μόνον τὴν ἄνοδον τῆς ψυχῆς τῆς Θεοτόκου στὸν οὐρανό, ἀλλὰ καὶ τοῦ σώματος. Αὐτὴ ὁμως ἡ μετάστασις δέν χώρισε τὴ Θεοτόκο ἀπὸ τὸν κόσμον. Περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἁγίους, ἐκεῖνη, παρὰ τὴν Κοίμησίν τῆς, συνεχίζει νὰ εἶναι παροῦσα μέσα στὸν κόσμον μὲ τὴν ἀδιάκοπη προστασία τῆς. Αὐτὸ μαρτυροῦν τὰ ἀμέτρητα θαύματά τῆς.

Πάντοτε ἦταν ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἡ μετάστασις τῆς

Θεοτόκου. Ἀρκετοί πατέρες ἔχουν γράψει λόγους καί ἐγκώμια στήν Κοίμηση, πού διδάσκουν καί ὑμνοῦν τό γεγονός πού ἡ Ἐκκλησία γιορτάζει πανηγυρικά.

Ἀπό τούς Πατέρες, ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου κάνει σαφή λόγο γιά τήν Κοίμηση καί τή μετάστασή της¹⁶. Τό γεγονός αὐτό μαρτυρεῖ σέ λόγο του ὁ Ἄνδρέας Κρήτης¹⁷ καί ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός πού παρουσιάζεται ὡς ὁ πιό ἐνθερμος κήρυκας τῆς Μετάστασης¹⁸, συνοψίζοντας μάλιστα τή δογματική διδασκαλία τῶν Πατέρων πού ἔζησαν πρῖν ἀπό αὐτόν, βασιζόμενος, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, πάνω σέ «ἀρχαίαν καί ἀληθεστάτην Παράδοσιν». Ἡ ἐπιμονή τοῦ Δαμασκηνοῦ στή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου εἶναι δηλωτικό τῆς ἀγάπης καί τοῦ σεβασμοῦ ὅλου τοῦ πληρώματος αὐτῆς.

Ἐπιπρόσθετα, γιά τό γεγονός τῆς μετάστασης μαρτυροῦν σά ἔργα τους, ὁ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης¹⁹, ὁ Γερμανός Α΄ Κωνσταντινουπόλεως²⁰, τό Μηνολόγιο τοῦ Βασιλείου τοῦ Πορφυρογέννητου²¹, ὁ Γρηγόριος Παλαμᾶς²², ὁ Μάρκος ὁ Εὐγενικός²³, ὁ Νικόλαος Καβάσιλας²⁴, καί πλῆθος ἄλλων Πατέρων καί ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων.

Οἱ θεοφόροι Πατέρες κατέγραψαν τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας περί τοῦ ἱεροῦ προσώπου τῆς Θεομήτορος, ὅπως τοῦτο ἀποδεικνύεται στούς «Ὁρους» τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐνῶ σέ ἄλλες περιπτώσεις ἡ Ἐκκλησία μετά πολλῆς προσοχῆς ἀποδέχεται καί υἰοθετεῖ τά ἐκ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως

διδάγματα περί τῆς Θεοτόκου Μαρίας.

Ἐξετάζοντας συγκριτικά τίς θεολογικές ἀντιλήψεις μεταξὺ τῆς Ὁρθόδοξης καί τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας βρῖσκουμε νά ὑπάρχει μιὰ σημαντική διαφορά σχετικά μέ τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου. Ἡ Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία πιστεύει στό δόγμα τῆς ἐνσώματης ἀνάληψης τῆς Θεοτόκου, πού ὀριστικοποιήθηκε μέ τήν ἀποστολική ἐγκύκλιο τοῦ Πάπα Πίου IB΄ «Munificentissimus Deus». Ἀντίθετα, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κάνει λόγο πρῶτα γιά Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, δηλαδή γιά πραγματικό θάνατο (χωρισμό ψυχῆς καί σώματος) καί στή συνέχεια γιά μετάσταση τῆς Θεοτόκου, δηλαδή ἀνάσταση (ἔνωση ψυχῆς καί σώματος) καί ἀνάληψή της κοντά στόν Υἱό της.

Στό θεολογικό αὐτό πλαίσιο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, σύμφωνα μέ τήν Ἱερά Παράδοση, ἀποδέχεται τή διδασκαλία περί τῆς ἐν Χριστῷ «Μεταστάσεως» τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Σύμφωνα δηλαδή μέ τήν Ἱερά Παράδοση, ἀφότου οἱ «ἐκ περάτων» τῆς γῆς Ἀπόστολοι ἔθαψαν τό Πάναγνο σῶμα τῆς Θεομήτορος στή Γεθσημανή, μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες ἔφθασε σά Ἱεροσόλυμα ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς, ὁ ὁποῖος θέλησε διακαῶς νά προσκυνήσει τό σεπτό σῶμα τῆς Πανάγνου Μητρός τοῦ Κυρίου. Ὅταν λοιπόν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ἄνοιξαν τό μνήμα, διεπίστωσαν ὅτι τό Πάναγνο σκήνωμά της «μετέστη ἐν Χριστῷ», δηλαδή εἶχε ἀναληφθεῖ στούς οὐρανοὺς ἐν σώματι. Βέβαια, ἡ ἐν σώματι μετάστασή της συνέβη ἐν Χριστῷ, ὄχι ὁμως μέ τό γήινο καί

φθαρτό σῶμα, ἀλλά μέ τό ἐν Χριστῷ μεταμορφωμένο καί ἀφθαρτοποιημένο σῶμα, τό ὅποιο διά τῆς Ἀναστάσεώς του ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός «ἀθανατοποίησε». Ἔνα τέτοιο σῶμα «ἅπαν τό γένος τῶν βροτῶν», ὅλοι οἱ φθαρτοί δηλαδή ἄνθρωποι, θά λάβουμε κατά τήν τελική καί μεγάλη κρίση τῆς ἐνδόξου δευτέρας παρουσίας τοῦ Παμβασιλέως Χριστοῦ.

Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ὡς θνητός ἄνθρωπος, ὅπως κάθε ἀπόγονος τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὕας, γεύθηκε τόν φυσικό θάνατο, ὅπως κάθε ἀνθρώπινη κτιστή ὑπαρξη. Δέν ἐξαιρεῖται τοῦ «κοινοῦ κληρου» τῆς ἀνθρωπότητας, τῆς φθαρτῆς καί πεπερασμένης ἀνθρώπινης φύσεως, πού εἶναι ὁ θάνατος. Μετά τή φυσική κοίμησή της, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, παρέμεινε «ἄφθορη» ἡ ψυχὴ της καί «ἄφθαρτο» τό πάναγνο καί ἄσπιλο καί ἀμόλυντο σῶμα της. Εἶναι πολύ λογικό τό πάναγνο σῶμα πού ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνέλαβε καί ἔτεκε τόν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό, νά μὴν ὑποστῆ φθορά μετά τό φυσικό θάνατο τῆς Θεομήτορος.

Ὁ φυσικός αὐτός θάνατος ὑπῆρξε «ζωηφόρος» καί γι' αὐτό ἐνῶ ὁ θάνατος γιά ὅλους τοὺς πιστοὺς εἶναι «Κοιμησις» γιά τή μητέρα τοῦ Θεοῦ εἶναι «Μετάστασις». Ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας χαρακτηριστικά «τάφος καί νέκρωσις οὐκ ἐκράτησαν».

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐρμηνεύοντας τό «ἀδιάφθορον καί ἀφθαρτον» τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, πού μετά τήν ἐνδοξὴ Κοίμησή της, γιά τρεῖς ἡμέρες

παρέμεινε ἐντὸς τοῦ μνήματος, γράφει ὅτι δέ θά ἦταν δυνατόν ὁ θάνατος νά καταπιεῖ αὐτήν, ἡ ὅποια στήν ὀλότητά της ἐνώθηκε μέ τόν Θεό. Θαῦμα θαυμάτων καί μυστήριον μυστηρίων, ἀποτελεῖ τό ὑπερφυές αὐτό γεγονός, τῆς τριημέρου παραμονῆς ἐντὸς τοῦ μνήματος τῆς θεομήτορος. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, πρώτη ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διά τοῦ θανάτου της καί τῆς τριημέρου ἀφθάρτου καί ἀδιαφθόρου ἐν τῷ μνήματι παραμονῆς της, καθώς καί τῆς ἐνσώματης στοὺς οὐρανοὺς μεταστάσεώς της, «προμνηστεύεται τὴν αἰώνια ζωὴ». Καί ἐνῶ γιά ὅλους τοὺς θνητοὺς καί φθαρτοὺς ἀνθρώπους, ἡ ἀπόλυτη ἀφθαρσία θά συμβεῖ κατά τὴν ἡμέρα τῆς κοινῆς Ἀναστάσεως, ζώντων καί κεκοιμημένων, στά ἔσχατα, κατά τὴν Δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου καί τὴν τελικὴ κρίση, ἡ Θεοτόκος Μαρία μετέστη στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἀφθαρτοποιημένη».

Ὅσοι θαυματουργικά ἀνεστήθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅπως ὁ Λάζαρος καί ἄλλα πρόσωπα γιά τὰ ὅποια μαρτυροῦν σχετικὰ τὰ Ἱερά Εὐαγγέλια, ξαναπέθαναν καί ἀναμένουν τὴν κοινὴ ἀνάσταση γιά νά ἐνωθεῖ καί πάλι ἡ ψυχὴ μέ τό σῶμα τους, ὥστε ὡς ψυχοσωματικὲς ὀντότητες νά εἰσέλθουν στήν ἐπέκεινα τοῦ τάφου αἰώνια, ἀφθαρτὴ καί ἀθάνατη ζωὴ. Μόνη ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος δέν θά ἀναστηθεῖ, ὅπως ὅλοι οἱ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου κεκοιμημένοι, ἐπειδὴ μέ τὴν ἐν Χριστῷ μετástασή της εὐρίσκεται ἤδη καί σωματικὰ ζωντανὴ στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Ἡ Ἐκκλησία λοιπόν χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο Ἀνάσταση γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν ὄρο Μετάσταση γιὰ τὴν περίπτωση τῆς Παναγίας. Ἡ μετάσταση τοποθετεῖ τὴν Παναγία στὸν καιρὸ τῆς ἔσχατης κρίσεως καὶ

τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Δηλαδή εἶναι ὁ μοναδικὸς ἄνθρωπος πού ζεῖ πρῶτος τὴν κοινὴ ἀνάσταση ὄλων τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὴν κρίση.

*Πρωτοπρεσβύτερος
Ἀντώνιος Πατρικίου*

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. PG 86, 3227B-3312C.
2. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ, *Οἱ Θεομητορικές ἑορτές στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2002, σσ. 136-139.
3. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ, ὁ.π., σσ. 139-149.
4. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ, ὁ.π., σσ. 156-161.
5. PG 99, 720B-729B.
6. *Patrologia Orientalis*, 16(3), σ. 457-462.
7. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ, ὁ.π., σσ. 162-165.
8. PG 139, 117 B-164D.
9. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΑ, ὁ.π., σσ. 165-170.
10. PG 96, 716C.
11. ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, *Λόγος εἰς τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου*, PG 96, 661BC.
12. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ ΧΡΥΣΟΦΑΚΗ, «Θεοτόκος - Παναγία» κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, Πρακτικά θεολογικοῦ συνεδρίου, εἰς τιμὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, Θεσ/νίκη 1999.
13. Ὅπ.π., σελ. 43.
14. Κ. ΣΚΟΥΤΕΡΗ, *Ἱστορία δογμάτων* τμ. Β', Ἀθήνα 2004, σ. 731.
15. PG 151,465.
16. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ, *Πανάριον*, PG 42, 737A.
17. ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΡΗΤΗΣ, *Λόγος IB' εἰς τὴν Κοίμησιν*, PG 97, 1045C-1072A.
18. ΙΩΑΝΝΗ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, *Ἐκδοσις Ὁρθοδόξου Πίστεως*, PG 94, 789A-1228A.
19. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ, *Ἐγκώμιον εἰς τὴν Κοίμησιν*, PG 99, 720B-729B.
20. ΓΕΡΜΑΝΟΥ Α' ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, *Εἰς τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου λόγος Α'*, PG 98, 240A-349C.
21. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ, *Μηνολόγιον, ΙΕ' Αὐγ.*, PG 117, 585AB.
22. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, *Λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας*, PG 151, 460 D-473C.
23. ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗ, *Ὀκτώηχοι Κανόνες*: τροπάριο Θ' Ὁδῆς βαρέως ἥχου καὶ τροπάριο Στ' Ὁδῆς τοῦ Πλ. Δ' ἥχου.
24. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΒΑΣΙΑ, *Λόγος εἰς τὴν Κοίμησιν*, ὁ.π., ἐπιμ. Νέλλα Π. «Ἡ θεομῆτωρ», σελ. 214-216.

Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΙ Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΨΕΥΔΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΩΝ

Τοῦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ
Πολιτικού Ἐπιστήμονος

ΣΤΙΣ 23.5.2016 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερωσύμος μίλησε στοὺς Μητροπολίτες καὶ στοὺς ἱερεῖς ὅλης τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν Α΄ Πανθεσσαλικὴ Ἱερατικὴ Σύναξη, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὸν Βόλο. Στὴν ἐκδήλωση αὐτή, ἡ ὁποία ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχολίασε μεταξύ ἄλλων τὴν ιδεολογία τῶν ψευδοπροοδευτικῶν τῆς ἐποχῆς μας. Ἀντιγράφω τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Δελτίο Τύπου τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος:

«Κάνοντας μιὰ ἱστορικὴ ἀναδρομὴ, ὁ κ. Ἱερωσύμος ἀναφέρθηκε στὸ ἀρνητικὸ, κατὰ τῆς ἐκκλησίας στὴ Δύση, κλίμα, «πού διαμορφώθηκε τὴν περίοδο τοῦ Διαφωτισμοῦ, ὅταν τὸ θρησκευτικὸ γεγονός πολεμήθηκε καὶ ἐξωθήθηκε στὸ περιθώριο καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ λογικὴ, ὁ ὀρθὸς λόγος, τέθηκαν στὸ ἐπίκεντρο. Ἔτσι προέκυψε ὁ καπιταλισμὸς, ὁ Μαρξισμὸς κ.λπ. καὶ φθάσαμε στὴν ἐποχὴ μας, ὅπου βιώνουμε τὴν πλήρη ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου (καύση τῶν νεκρῶν κ.λπ.) καὶ τὸν κομπασμὸ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Θεοῦ, μαζί μὲ τὸν ὁποῖο, ὅμως, σκοτώθηκε καὶ ἡ ἀνθρωπιά. Τὸ τραγικὸ εἶναι ὅτι μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα μορφώθηκαν καὶ πολλοὶ Ἑλληνες, πού κατέλαβαν ἀξιώματα, ἀλλά

δὲν ἔχουν ρίζες Ἑλληνικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἐμπειρία. Ἔχουν δημιουργήσει μιὰ νέα ιδεολογικὴ πλατφόρμα καὶ εἰσηγοῦνται τρόπους γιὰ νὰ γίνεῖ ἡ χώρα μας δῆθεν «ἐκσυγχρονισμένη», ἀλλάζοντας τὰ δῆθεν «ἀπαρχαιωμένα καὶ παλαιά». Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἔχουν χροῶμα, ἀλλὰ συμφέρον καὶ κινοῦνται πρὸς κάθε κατεύθυνση καὶ ἐκεῖνοι πού ἀναλαμβάνουν τὴν τύχη τοῦ τόπου εἶναι ἑτερόφωτοι, φωτίζονται ἀπ' αὐτοὺς, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ Κλῆρος δὲν εἶμαστε ἀρεστοί, δὲν μᾶς θέλουν. Οἱ καρποὶ τοὺς δηλητηριάζουν συνέχεια τὸν τόπο καὶ βλέπουμε πού καταντήσαμε...».

Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε, λοιπόν, σὲ Ἑλληνες πού κατέχουν σήμερα ἀξιώματα, ἀλλὰ ἡ παιδεία τοὺς δὲν ἔχει ἑλληνικὲς ρίζες καὶ οἱ ιδέες τοὺς εἶναι τελείως ἀποκομμένες ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση τοῦ λαοῦ μας. Μίλησε γιὰ μιὰ νέα ιδεολογικὴ πλατφόρμα, ἡ ὁποία βασιζέται σὲ ἀντεκκλησιαστικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὸν εὐρωπαϊκὸ Διαφωτισμὸ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος. Ὑπογράμμισε ὅτι αὐτὸ τὸ ιδεολογικὸ μόρφωμα στὸ ὄνομα τοῦ «ἐκσυγχρονισμοῦ» ἀσκεῖ πολεμικὴ στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸν Κλῆρο.

Πιστεύω ὅτι ἡ Ἑλληνορθόδοξη Πρόταση ὡς ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ μόρφωμα μπορεῖ νὰ δώσει ἀπαντήσεις δη-

Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, μέ τήν εἰσήγησίν του εἰς τήν Διαρκή Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά νά τιμηθῇ ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, προέτεινεν ἐπί πλέον ὅπως οὗτος ἀναγνωρισθῇ ὡς Ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δι' ὅσα προσέφερεν εἰς τήν Ὁρθόδοξον Χριστιανικήν Ἐκκλησίαν, καί διά τόν βίαιον θάνατόν του εἰς τήν εἴσοδον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί πρό τοῦ Θυσιαστηρίου ὡς νεομάρτυρας. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπεφυλάχθη.

Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ἐνώπιον ἐξαιρέτου πορτραίτου τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια.

μιουργικές καί ἀξιόπιστες. Ἡ Πίστη μας, ἡ ἐκκλησιαστική ἐμπειρία, ὁ βίος καί ἡ διδασκαλία τῶν Ἁγίων καί τῶν Πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ μελέτη τῶν Ἀρχαιοελληνικῶν καί Βυζαντινῶν κειμένων, ἡ γνωριμία μέ τούς κορυφαίους τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, ἡ διαχρονική ἱστορική διαδρομή τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ ἥρωές μας ὡς πρότυπα, ὅλα αὐτά πού συνθέτουν τήν ἐθνική μας ταυτότητα δέν ἀποτελοῦν μουσειακά εἶδη οὔτε εἶναι ξεπερασμένες ἀρχές καί ἀξίες.

Ἡ ἀναγέννηση καί ἀνανέωση τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου ζωῆς, ἡ δυνατότητα

νά κρατοῦμε ἐπιλεκτικά ὅσα μᾶς χρειάζονται ἀπό τήν εὐρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, ἡ ἀνάπτυξη ἑνός γνησίου πατριωτισμοῦ μακριά ἀπό τόν ρατσισμό ἀλλά καί τήν ἠττοπάθεια, ἡ συνύπαρξη τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας μέ τήν κοινωνική δικαιοσύνη, ὁ σεβασμός στά Ἀνθρώπινα Δικαιώματα χωρὶς νά ὀδηγοῦμαστε στήν ἀσυδοσία, εἶναι ἐνδεικτικά κάποια ἀπό τά πνευματικά καί πολιτιστικά στοιχεῖα, τά ὁποῖα ἔχουν ρίζες βαθιές στό παρελθόν ἀλλά καί τή δυναμική νά διαμορφώσουν τό μέλλον.

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός καλ-

λιέργησε τήν ἐλπίδα γιά Ἀπελευθέρωση, μιλώντας γιά τό Ποθούμενον πού θά ἔλθει. Ζητοῦσε ἀπό τούς Ἑλληνες νά μιλοῦν στό σπίτι τους μόνον ἐλληνικά καί ὄχι ξένες διαλέκτους. Παράλληλα μέ αὐτόν τόν ἀφανάτιστο πατριωτισμό τόνιζε τήν ἀνάγκη γιά ἀλληλεγγύη πρὸς τούς φτωχοὺς καί ζητοῦσε ἀπό τούς χωρικούς νά ἀγαποῦν τούς ἀθιγγάνους (γύπτους, ὅπως τούς ὀνόμαζε) σάν ἀδέλφια τους. Ὁ Πατροκοσμάς ὑπῆρξε ταυτοχρόνως παραδοσιακός καί προοδευτικός. Ἀπέδειξε ὅτι ἡ Ἐλληνορθόδοξη Παράδοση συνδυάζει καί ἐναρμονίζει τό ἐθνικό μέ τό κοινωνικό ἀποφεύγοντας τὰ ἄκρα καί τήν βία. Ὁ Ἅγιος Κοσμάς προέτρεπε στοὺς πλουσιωτέρους νά βοηθοῦν συνειδητά καί ἀπό ἀγάπη τούς ἐνδεεῖς καί πάσχοντες. Δέν ἔχει καμμία σχέση τό κήρυγμά του μέ τό μῖσος καί τή βία μεταξύ κοινωνικῶν τάξεων, πού ὀδήγησαν σέ ἐμφύλια αἱματοχυσία τῆ Γαλλικῆ Ἐπανάσταση (1789) καί τήν Ρωσικῆ Ἐπανάσταση (1917).

Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἦταν κάτοχος τῆς εὐρωπαϊκῆς παιδείας, ἀλλά πρωτίστως ὑπῆρξε εὐλαβῆς Ὁρθόδοξος. Εἶχε πάντοτε μαζί του, στή Ρωσία, στήν Ἑλβετία, στήν Αἴγινα καί στό Ναύπλιο, τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας Πλατυτέρας. Στό ὁμώνυμο μοναστήρι

τῆς Κέρκυρας εἶναι θαμμένος. Ὁ ἐκσυγχρονισμός, τόν ὁποῖο ἐπιχείρησε στήν κοινωνία καί στή διοίκηση, εἶχε ρίζες ἑλληνορθόδοξες. Γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν ἑλληνοπαίδων πρότεινε τή μελέτη τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων κλασσικῶν καί τήν Ὁρθόδοξη Χριστιανικῆ Ἀγωγή. Θεμελίωσε τή νέα Ἑλλάδα στή σοφία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καί στήν προσωπικῆ του ἀνιδιοτέλεια.

Ὁ Φώτης Κόντογλου, ὁ κορυφαῖος Ὁρθόδοξος ἀγιογράφος τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνος, σπούδασε στό Παρίσι. Πῆρε ἐπιλεκτικά ὅσα ἔκρινε χρήσιμα ἀπό τόν εὐρωπαϊκό πολιτισμό, ἀλλά ὅλα τὰ ἔργα του ἀποπνέουν ὁσμήν εὐωδίας πνευματικῆς. Ἡ Ρωμηοσύνη τοῦ Βυζαντίου καί τῆς Τουρκοκρατίας ἐμπνέει τό ἔργο του.

Στά ἰδεολογικά μορφώματα πού ὑπονομεύουν τήν ἐθνική μας αὐτογνωσία ἀπαντοῦμε μέ τήν ὄντως ἐπαναστατικῆ πρόταση τοῦ Πατροκοσμά, τοῦ Καποδίστρια, τοῦ Κόντογλου. Μέ τήν Ἐλληνορθόδοξη αὐτοσυνειδησία μας, ἡ ὁποία μᾶς κράτησε ὄρθιους στά δύσκολα καί δίνει ἀπαντήσεις σέ ὅλα τὰ ἐρωτήματα τοῦ καιροῦ μας. Μέσα στήν Εὐρώπη θά δώσουμε ἐνεργό παρουσία ὡς Ὁρθόδοξοι Ἑλληνες.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΛΗΘΕΙΑ 1.6.2016

